Ազգ

Azg
armenian daily

18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1997, ՇԱԲԱԹ # 9 (1263)

Նոր «Վարշավյան պայմանագի՞ր» ի պատասխան ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Ուկրաինայի ռազմական հետախուզության գլխավոր վարչության պետ, գեներալ-լեյտենանտ Ալեքսանդր Սկիպալսկին առաջիկա շաբաթվա ընթացքում կայցելի Մոսկվա, ուր տեղի իր գործընկերների հետ կքննարկի երկկողմ հարաբերություններին առնչվող բազմաթիվ հարցեր, այդ թվում եւ միմյանց նկատմամբ լրտեսությամբ չզբաղվելու խնդիրը: Շատ հավանական է, որ նույն օրերին Ռուսաստանի մայրաքաղաքում լինի բարձրաստիճան ռազմական մի գործիչ եւս՝ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանան: Վերջինս ՌԴ կառավարության, ի մասնավորի ԱԳ նախարարի հետ, կքննարկի Հյուսիս-ատլանտյան դաշինքի դեպի արեւելք ընդարձակման հարցը: Այցից առաջ Սոլանան հայտարարել է, թե խնդիրը պետք է լուծվի առանց որեւէ կողմին նեղացնելու, իսկ ՌԴ իշխանությունները հայտարարել են, որ չի բացառվում ռազմական նոր դաշինքի ձեւավորումը ի պատասխան ՆԱՏՕ-ի տարածման ծրագրերի:

ՀՐԹԱՆ

Պետդումայում Ռոխլինի տեսակետը քիչ պաշտպաններ ունի

Այնուամենայնիվ Ղարաբաղին խորհուրդ է տրվում փոխզիջումների գնալ

Ամանորից առաջ ռուսական հեռուստատեսությամբ գեներալ Լեւ Ռոխլինի հայտարարությունը խոր մտահոգությամբ ընկալվեց Հայաստանում եւ Սփյուռքում, առավել եւս Լեռնային Ղարաբաղում: Մասնավորապես նրա այն խոսքերը, թե, իբր, «ղարաբաղյան հակամարտությունը» խանգարում է Ռուսաստանին կասպիականից նավթամուղը իրեն շահավետ ուղեգծով տանելու, թե «Ռուսաստանի վերաբերմունքը Ադրբեջանի նկատմամբ դավաճանական է», եւ թե Դուման «չի վավերացնելու Ռուսաստանի եւ Հայաստանի միջեւ պայմանագիրը, մինչեւ որ վերջինս չկարգավորի «ղարաբաղյան հակամարտությունը», արդար բողոքի տեղիք տվեց, եւ որի մասին մեր թերթում բաց նամակով հանդես եկավ Զորի Բալայանը: Երեկ, «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությունից ստացանք հետեւյալ նյութը, որ համոզիչ ջրում է Ռոխլինի պնդումները, սակայն, միաժամանակ, մտորումների տեղիք է տալիս փոխզիջումների հարցում:

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: НТВ ռուսական հեռուստատեսության «Զերկալո» ծրագրին տրված հարցազրույցում Ռուսաստանի խորհրդարանի պաշտպանության հարցերի կոմիտեի նախագահ Լեւ Ռոխլինը հայտարարել է, թե Ղարաբաղյան հակամարտության չլուծված լինելն արգելք է հանդիսանում Պետդումայում Ռուսաստանի հայաստանյան բազաների վերաբերյալ համաձայնագրի վավերացմանը, քանի որ դա կարող է ռուս-թուրքական բախման պատճառ դառնալ: Ռուս գեներալ-պատգամավորը ընդգծել է, որ Ադրբեջանը Ռուսաստանի համար քաղաքական եւ տնտեսական գործընկեր է: Ռոխլինի դիրքորոշումը կարեւորվում է հատկապես այն իմաստով, որ այդ հարցով նրա գլխավորած կոմիտեն առանցքային նշանակություն ունի, քանի որ Պետդուման առաջին հերթին հաշվի է առնելու պաշտպանության հարցերով իր կոմիտեի կարծիքը Հայաստանում ռուսական ռազմական բազաների մասին համաձայնագրի վավերացման հարցը քննարկելիս:

Մեզ դեռ չի հաջողվել հանդիպել գեներալ Ռոխլինին: Սակայն նույն պաշտպանության հարցերով կոմիտեի մամուլի քարտուղար Անդրեյ Անտիպովը հայտնեց մեր ծառայությանը, թե այդ կոմիտեի ոչ բոլոր անդամներն են համամիտ Ռոխլինի հետ: «Ավելին, այսօրվա դրությամբ, Ռոխլինն արտահայտում է կոմիտեի փոքրամասնության դիրքորոշումը», ասաց Անտիպովը:

Դժվար է հավատալ մամլո քարտուղար Անտիպովի այն խոսքերին, թե Ռոխլինն ամենեւին հակահայ չէ եւ նույնիսկ պատրաստ կլինի զոհվել Ղարաբաղի անկախության համար: Ռուս գեներալի հայտարարությունները նրա ամբողջանանտության վկայությունն են: Տես 4 էջ 2

«Քինդերսյուրպրիզի» տհաճ անակնկալը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Հունվարի 11-ին «Իզվեստիա» մոսկովյան օրաթերթի հաղորդագրությունն այն մասին, որ Վոլգոգրադ քաղաքում ստուգումներ իրականացնելիս գրանցվել է «Քինդերսյուրպրիզ» շոկոլադե ձվիկների բարձր ռադիոակտիվություն, մեծ իրարանցում է առաջացրել: Այժմ այս սննդամթերքի լուրջ ստուգումներ են իրականացվում Մոսկվայում, ուր հիշյալ ձվիկներն ամենաշատ վաճառվող ապրանքի թվում են: Տակավին անհայտ է, թե արդյոք նույն ձվիկները համապատասխան ստուգում անցե՞լ են Հայաստանում, ուր հասնում են ամենատարբեր ճանապարհներով:

ԵԿԵՂԵՑԻ

Վեհափառ հայրապետը կայցելի նաեւ Ավստրալիա

Ավստրալիայում եւ Նոր Զելանդիայում Հայ եկեղեցու թեմակալ առաջնորդ Աղան արք. Բալիոզյանից ստացված տեղեկատվության համաձայն, Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա կաթողիկոսը առաջիկա փետրվարի կեսերին հովվապետական այցով կմեկնի Ավստրալիա:

Մինչ այդ, առաջիկա շաբաթ, հունվարի 23-ին, Վեհափառ հայրապետը այցելելու է Փարիզ, որտեղ մասնավորապես հանդիպելու է Յունեսկոյի ղեկավարության հետ, քրիստոնեության 1700-ամյակին միջազգային այդ կազմակերպության հետ համատեղ միջոցառումների ծրագիրը քննարկելու համար:

«ԼՈՒԿՕՅԼԸ» կստանա Թենգիզ-Շեւրոն ծրագրի բաժնետոմսերի 5 տոկոսը

17 ՅՈՒՆՎԱՐ, VOA: Ռուսաստանյան խոշորագույն նավթային «ԼՈՒԿՕՅԼ» ընկերությունը հայտնեց, որ ավարտել է բանակցությունները ամերիկյան նավթային «Շեւրոն» ընկերության հետ՝ 20 միլիարդ դոլար արժեցող Ղազախական Թենգիզ-Շեւրոն նավթային ծրագրի կապակցությամբ: Ձեռք բերած համաձայնագրի համաձայն, «ԼՈՒԿՕՅԼԸ» կստանա բաժնետոմսերի փաթեթի 5 տոկոսը, «Շեւրոնը» կպահպանի 45 տոկոսը, իսկ «Մոբիլ» կորպորացիան եւ Ղազախստանի կառավարությունը ունեն բաժնետոմսերի 25-ական տոկոսը:

Շարլ Էռնյուն այնուամենայնիվ խորհրդային լրտես է

17 ՅՈՒՆՎԱՐ, VOA: Ֆրանսիական «Էքսպրես» ամսագիրը փաստաթղթեր է հրապարակել, որոնք կոչված են ապացուցելու, թե հանգուցյալ պաշտպանության նախարար Շարլ Էռնյուն «սառը պատերազմի» տարիներին զբաղվել է լրտեսությամբ՝ հօգուտ խորհրդային դաշինքի: Շաբաթաթերթի պնդմամբ, ՊԱԿ-ում կազմված հրապարակվող փաստաթուղթը մատնանշում է Էռնյուի կապը խորհրդային հետախուզության եւ արեւելաեվրոպական այլ երկրների հետախուզական ծառայությունների հետ: Անցյալ տարի «Էքսպրեսը» գրել էր, որ հանգուցյալ նախագահ Ֆրանսուա Միտերանը տեղեկացված էր Էռնյուին վերաբերող նյութերի մասին, սակայն կարգադրել էր գաղտնի պահել դրանք:

Իրաքյան թերթը քննադատեց Փարիզին

17 ՅՈՒՆՎԱՐ, RFI: Ռոյթեր գործակալությունը Բուլղարիայից հայտնեց, որ Իրաքի իշխող կուսակցության «Ալ Բաաս» թերթը Ֆրանսիայի ղեկավարությանը խիստ քննադատության ենթարկող մի հոդված է հրապարակել: Պատճառն այն է, որ Ֆրանսիան մերժել է Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնի որդուն, որը մահափորձից հետո ծանր վիճակում էր գտնվում, գալ Ֆրանսիա բուժվելու: Թերթն այդ մերժումն անվանել է լուրջ սխալ, եթե ֆրանսիական կառավարությունը չփոխի իր որոշումը: Ավելացնենք, որ մերժումից հետո Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ն չի ճշտել դրա պատճառները: Իրաքի մամուլի համաձայն, Ֆրանսիան զգուշանում է Վաշինգտոնի եւ Լոնդոնի բացասական ռեակցիայից:

ԱՊՀ

Կառավարությունների ղեկավարները հավանություն տվեցին ինտեգրացիայի զարգացմանը

Հունվարի 17-ին Մոսկվայում տեղի ունեցավ ԱՊՀ երկրների կառավարությունների ղեկավարների խորհրդի հերթական՝ 24-րդ նիստը: Օրակարգում ընդգրկված էր հրատապ լուծում պահանջող մոտ մեկուկես տասնյակ հարց: Դրանցից ամենակարեւորը, անկասկած, Համագործակցության մասնակից երկրների ինտեգրացիոն ջանքերի գլխավոր ուղղությունը որոշելն էր, ամենից առաջ՝ տնտեսական ոլորտում: Այս կապակցությամբ հարցերի հիմնական փաթեթը ներկայացրել էր Միջպետական տնտեսական կոմիտեն:

Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը ծափահարում է, մինչ պաշտպանության նախարար Իգոր Ռոդիոնովը հետեւում է ԱՊՀ երկրների վարչապետների խորհրդի նիստի բացմանը, Մոսկվա, հունվարի 17: «ԱՊՀ երկրների միջեւ ներքին համագործակցությունը դանդաղորեն, բայց վստահ կերպով դեպի լավն է գնում», բացման խոսքում ասաց Չեռնոմիրդինը:

Կառավարությունների ղեկավարները հավանություն են տվել «ԱՊՀ տնտեսական ինտեգրացիոն զարգացման սկզբունքների» նախագծին: Նման փաստաթղթերի ընդունման անհրաժեշտությունը թելադրված է մի շարք օբյեկտիվ գործոններով, որոնցից կարեւորագույնը միջպետական աշխատանքի բաժանման, արտադրության մասնագիտացման առավելությունների օգտագործման անհրաժեշտությունն է՝ ընդհանուր ռազմավարական նպատակների հասնելու համար: Վերջին ժամանակներում ԱՊՀ բոլոր երկրներում դանդաղել են արդյունաբերության անկման տեմպերը, իջել է սղաճը: Սակայն այդ գործընթացները դեռ ... կայուն բնույթ չեն կրում:

Փաստաթղթում շարադրված են ինտեգրացիոն համագործակցության կազմակերպական-տնտեսական պայմանները եւ նախադրյալները: Ուրվագծված են տնտեսական ինտեգրացման հիմնական ուղենիշերը, ընդհանուր աշխատանքի շուկայի, գիտատեխնոլոգիական, ինվեստիցիոն, ինֆորմացիոն միասնական տարածության ստեղծում, փոքր ձեռներեցության սատարում: Վարչապետները հաստատեցին «1997 թ. ԱՊՀ պետությունների ինտեգրացիոն զարգացման հիմնական միջոցառումները»:

Ընդունվել են նաեւ տրանսպորտային սակագների սահմանման քաղաքականության համակարգված քաղաքականության մասին համաձայնագիրը, ներդրողների շահերի պաշտպանության կոնվենցիան, տրանսպորտային էներգիայի խաղաղ օգտագործման, միջուկային կայանների անվտանգության բարձրացման ասպարեզում համագործակցության զարգացման հեռանկարային ծրագիրը, ինչպես նաեւ առողջապահությանը, կրթությանը, ինֆորմացիոն համագործակցությանը վերաբերող մի շարք փաստաթղթեր:

Նույն օրը ՀՀ վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հանդիպումներ ունեցավ Ռուսաստանի Դաշնության վարչապետ Չեռնոմիրդինի եւ Թուրքմենստանի փոխվարչապետ Սաֆարովի հետ:

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Խորհրդարանական հանձնաժողովը մերժեց Չիլլերի հասցեին արված մեղադրանքները

ԱՆԿԱՐԱ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության առաջնորդ Թանսու Չիլլերի եկամուտների աղբյուրների հետաքննության խորհրդարանական հանձնաժողովը մերժել է Թանսու Չիլլերի եւ նրա ընտանիքի անդամների ապօրինի եկամուտների առկայության վերաբերյալ մեղադրանքները: Հանձնաժողովի նախագահը հայտարարել է, թե այս որոշումը կայացվել է քվեարկության միջոցով, որտեղ դեմ է հանդես եկել հանձնաժողովի յոթ, իսկ կողմ ութ անդամ պատգամավոր: Այսպիսով, ըստ նրա, հանձնաժողովն այն եզրակացությանն է հանգել, որ անհրաժեշտություն չկա Թանսու Չիլլերի գործը ներկայացնելու Գերագույն դատարանի քննարկմանը:

Նկարում. Թուրքիայի արտգործնախարար Թանսու Չիլլերը իրաքյան քրդերի ղեկավարներից Ջալալ Թալաբանիի եւ իրաքյան թյուրքմենների պետ Սինան Չելեբիի հետ, հունվարի 16-ին, Անկարայի իր գրասենյակում նրանց հետ ունեցած հանդիպումից հետո: Չիլլերի ու Թալաբանիի հանդիպմանը նախորդել էր նույնպես Անկարայում Քրդստանի հայրենասիրական միության ղեկավարի եւ Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության պետ Մասուդ Բարզանիի միջեւ խաղաղարար երկօրյա բանակցությունը, թուրքական «կնքահայրությամբ»:

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ

Պետդումայում Ռոխլինի տեսակետը քիչ պաշտպաններ ունի

Այնուամենայնիվ, Ղարաբաղին խորհուրդ է տրվում փոխզիջումների գնալ

Սկիզբը էջ 1

Որքա՞ն են տարածված նման տրամադրությունները Ռուսաստանի խորհրդարանի ստորին պալատում՝ Դումայում: Ահա թե ինչ ասաց «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությանը տված հարցազրույցում ԱՊՀ-ի հարցերով կոմիտեի նախագահի Գեորգի Տիխոնովը. «Մեր կոմիտեի դիրքորոշումը համապատասխանում է մեր պետության շահերին, ուստի պատգամավորների դիրքորոշումը կլինի այնպիսին, ինչպիսին կլինի պաշտպանության նախարարության կարծիքը: Ըստ Միացյալ Նահանգներում տարածված ազդեցության գոտիների մասին տեսության, Հայաստանը գտնվում է Ռուսաստանի ազդեցության գոտում: Թեեւ ճիշտն ասած, դուք մեզնից մի քիչ հեռու եք: Սակայն եթե Հայաստանը խնդրում է, որ իր տարածքում լինի Ռուսաստանի ռազմական բազա, ապա ես կարծում եմ, որ ոչ ոք առանձնապես չի առարկի: Դա իմ տեսակետն է, եւ կարծում եմ նաեւ, որ իմ կոմիտեի տեսակետն է», ասաց Գեորգի Տիխոնովը: Վերջինս, պատասխանելով «Ազատության» Մոսկվայի թղթակից Արթուր Տերյանի այն հարցին, թե ուրեմն ինքը կարեւորո՞ւմ է պաշտպանության նախարարության կարծիքը, պատասխանեց. «Իհարկե, չէ՞ որ այնտեղ են մասնագետները»:

Իսկ ահա թե ինչ ասաց Հայաստանում ռուսական բազաների վերաբերյալ համաձայնագրի վավերացման հնարավորության մասին արտաքին հարաբերությունների հարցերով Պետդումայի կոմիտեի նախագահ Վլադիմիր Լուկինը միեւնույն թղթակցին. «Ես Հայաստանի հետ շատ լավ հարաբերություններ պահպանելու կողմնակից եմ: Մենք ռուս գործիչներս, կարող ենք քննարկել Հայաստանում ռազմական բազաներ պահպանելու նպատակահարմարությունը: Բայց եթե Հայաստանը կարեւոր ու նպատակահարմար է համարում իր տարածքում ռուսական բազա ունենալը, եթե նույնիսկ խոսքը Ռուսաստանի խորհրդանշական ներկայության մասին է, ապա ես հանդես կգայի այդ ներկայության օգտին: Ես նկատի եմ առնում մեր ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունը: Ինչ վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղի հարցին, ապա այն իհարկե հասունացել եւ գերհասունացել է: Ես գիտեմ, որ առայժմ խնդիրը հանգուցալուծելու բոլոր ջանքերը ապարդյուն են եղել: Ես կարծում եմ, որ ղարաբաղցիները չափից դուրս համառ են: Նրանք մեծ հերոսություն ու արիություն էին ցուցաբերել: Սակայն պետք է հասկանալ, թե երբ է անհրաժեշտ փոխզիջման գնալ: Աստիճանաբար այնպիսի կացություն է ստեղծվում, երբ չցանկանալով նույնիսկ աննշան ու խորին համոզմամբ ծեծնաշու զիջումներ կատարել, Լեռնային Ղարաբաղը գնալով ավելի է մերժվում: Չէ՞ որ ակնհայտ է, որ նախկինում հասարակական կարծիքը նպաստավոր էր կողմերից մեկի համար, իսկ հիմա հետզհետե թեքվում է դեպի հակառակ կողմը: Անհրաժեշտ է հետեւել միջազգային իրավիճակի փոփոխություններին: Դրական եւ բացասական գործոնները հաշվի առնելը շատ կարեւոր է իրականությունից չհեռանալու համար: Իմ կարծիքով, ժամանակն է, որ ղարաբաղյան բարեկամները ճկունություն ցուցաբերեն ու մոտենան տարածաշրջանի հարցերի իրատեսական ու գործնական լուծմանը՝ բնականաբար չզիջելով բնակչության անվտանգության հարցում», ասաց Պետդումայի արտաքին հարաբերությունների հարցերով կոմիտեի նախագահ Վլադիմիր Լուկինը, որը հմուտ դիվանագետի ու չափավոր քաղաքական գործչի համբավ ունի Ռուսաստանում: Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Լուկինի ղեկավարած կոմիտեի ու Ռուսաստանի արտգործնախարարության միջեւ փոխըմբռնման մթնոլորտ եւ սերտ հարաբերություններ են հաստատվել, պետք է ենթադրել, որ ռուս պատգամավորի տեսակետները Ղարաբաղյան հակամարտության վերաբերյալ արտացոլում են այդ հիմնախնդրի նկատմամբ Ռուսաստանի արտգործնախարարության դիրքորոշման մեջ վերջին շրջանում տեղի ունեցած փոփոխությունները:

Հայաստանը՝ վտանգավոր խաչմերուկում

ՄԱԿ-ի թմրադեղերի վերահսկման ծրագրի աջակցությամբ, այս տարվա հունվարի 14-17-ը կայացավ պրն Բեռնարդ Լեռուայի գործուղումը Հայաստան: Պրն Լեռուան 10 տարի աշխատել է որպես դատավոր՝ պայքարելով թմրադեղերի դեմ: Արդեն 7 տարի աշխատում է ՄԱԿ-ի թմրադեղերի վերահսկման ծրագրում՝ իրավական հարցերով ավագ խորհրդատու: Նա իր աջակցությունն է ցուցաբերել նաեւ նախկին Խորհրդային Միության այն կառավարություններին, որոնք ցանկացել են բարելավել իրենց օրենսդրությունը: Հայաստան գործուղման նպատակն է որոշ խնդիրների առկայությունը:

Թեեւ թմրադեղերի խնդիրը Հայաստանում դեռ առաջնային հարց չի համարվում, սակայն կարող է վտանգավոր դառնալ, քանի որ առկա են որոշ խթանիչ գործոններ:

Հայաստանը գտնվում է թմրադեղեր արտադրող եւ թմրադեղեր սպառող երկրների խաչմերուկում: Որոշ գյուղական շրջաններում առկա է կանեփի ու կակաչի մշակում: Մեծ է երիտասարդության հրապուրվածությունը արեւմտյան մշակույթի միջոցներով: Միջազգային կազմակերպված հանցագործության հետաքրքրությունը Հայաստանի նկատմամբ հնարավորություն է տալիս իրականացնելու թմրադեղերի վաճառքը: Առկա է օրենսդրության թուլություն, եւ հարմարեցված չէ միջազգային թմրաբիզնեսի իրավիճակին:

Հարկավոր է հնարավորին արագ օրենսդրության ընդունում (մի կողմ թողնելով հնացած խորհրդային օրենսդրությունը), որը կընդգրկի թմրադեղերի համապարփակ ժամանակակից դասակարգում, միջազգային կոնվենցիաներին համապատասխան արդյունավետ պատժամիջոցներ, նոր իրավական ակտեր, որոնք կկարգավորեն թմրադեղերի, որպես դեղամիջոցների օրինական կիրառությունը, թմրադեղերի դեմ պայքարի արդյունավետ միջազգային համագործակցության կազմակերպումը (միջազգային մակարդակով վերահսկվող տեղափոխման մեխանիզմների մշակում):

Սեպտեմբերի 25-ի դեպքերի համար հետախուզվում է 6 մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1996 թ. սեպտեմբերի 25-ի դեպքերի կապակցությամբ առ այսօր Գերագույն դատարան է ուղարկվել 6 գործ՝ 12 մարդու նկատմամբ: Դրանցից 5-ը՝ 11 մարդու վերաբերյալ, ՀՀ քրեական օրենսգրքի 74 հոդվածով է (զանգվածային անկարգություններ), իսկ 1-ը՝ Սանիկ Մարգսյանի վերաբերյալ՝ 74 եւ 61 (ահաբեկչական ակտ) հոդվածներով:

Ներկայումս կալանքի տակ է 3 մարդ, 9-ի նկատմամբ փոխվել է խափանման միջոց կալանքը: Նրանց վերաբերյալ գործի քննությունը շարունակվում է:

ՀՀ դատախազությունում ասացին, որ դեռեւս հետախուզման մեջ են Արշակ Սադոյանը, Ալբերտ Բաղդասարյանը, Աշոտ Թերզյանը, Արմեն Խաչատրյանը, Արտակ Գեղամյանը եւ Արմեն Վարդանյանը:

ԵՐԵՎԱՆ

«Նորինվեստ». Դատավարությունն ավարտվեց, քննությունը դեռ կշարունակվի

«Նորինվեստ» ՄՊԸ-ի եւ վերջինիս առնչված ընկերությունների ղեկավարների նկատմամբ հարուցված գործը, որ 96-ից ժառանգել էր 97 թվականը, ավարտվեց: Ինչպես տեղեկացրել էինք, երեկ սպասվում էր «Նորինվեստի» նախագահ Արմեն Մարտիրոսյանի պաշտպանական ճառը, որ սկսվեց բանկային համակարգի, ֆինանսատնտեսական գործունեության նրբությունների մասին դասախոսությամբ, որ հաճախ ընդհատվում էր ավանդատուների «Դու ասա, ո՞ւր են մեր փողերը»-եւ այլ զայրալից բացականչություններով, ինչպես նաեւ դատավորի՝ ամբաստանյալին եւ առավել «ակտիվ» ավանդատուներին սաստող դիտողություններով: Մարտիրոսյանի «ինքնապաշտպանությունը» հիմնականում հանգում էր իր ձերբակալության պատճառով չօգտագործված հնարավորությունների թվարկմանը: Նրա ասելով, հենց այդ ժամանակ (95-ի մայիսին) խոշոր վարկեր էին սպասվում արտասահմանից, եւ տնտեսական լծակներին տիրապետող «անգրագետ, նախանձ» պետական այրերը կանխորոշեցին «Նորինվեստի» փլուզումն ու ֆանտաստիկ ծրագրերի կործանումը՝ գյուղատնտեսական հզոր միջոցառումներ, բարձր տեխնոլոգիաների ներդրում (արտասահմանյան հզորագույն տեխնոլոգիական ինստիտուտներից մեկը, ըստ Մարտիրոսյանի, մտադիր էր կենտրոն բացել աշխարհի չորս երկրներում, այդ թվում Հայաստանում, եւ համագործակցել «Նորինվեստի» հետ), եւ այլն: Ամբաստանյալը հայտնեց, որ մեղադրական եզրակացության մեջ բերված թվերի 98 տոկոսն սխալ է, եւ ինքը կարող է մեկ առ մեկ հերքել դրանք, սակայն համոզված է, որ ամեն ինչ կանխորոշված է, որովհետեւ այդպես է պետք քաղաքական եւ տնտեսական խաղերի հեղինակներին (պարոն Մարտիրոսյանի խոսքը, սակայն, ակնարկներից այն կողմ չանցավ): Մարդկանց խաբելու մտադրություն իրենք չեն ունեցել, եթե ուզենային, կարող էին օգտագործել հազար ու մի հնարքներ: Դատավորը ողջունեց Մարտիրոսյանի այն հայտարարությունը, թե արտասահմանյան գործընկերներն այսօր էլ վստահում են իրեն եւ պատրաստ են առայժմ ձեռնպահ մնալ ներդրած գումարները պահանջելուց՝ հույս հայտնելով, որ այդ գումարների ճշտումը թույլ կտա ավելացնել ավանդատուների կորուստների հատուցման համար առկա միջոցները: Արմեն Մարտիրոսյանը հակված էր ընդհանրացումների եւ ասաց, որ «Նորինվեստը» տապալելու միջոցով փորձում են կոտրել ժողովրդի մեջքը (նկատի ուներ գիտական ներուժը), «նավթով խեղդել երկիրը», նաեւ քննադատեց օրենքի թերությունները: Մարտիրոսյանի պաշտպանական ճառին հետեւեց վերջին խոսքը. «Իմ միակ ելքը ձեր փողերը վերադարձնելն է, եւ անկախ նրանից, թե որքան կնստեմ, պատրաստ եմ վերադարձնելու ավանդատուների փողերը»: Այս միտքն անհապաղ չքողեց տուժած ավանդատուների մի մասին, մինչ մյուսները պնդում էին. «Սուտ ես ասում, ոչինչ էլ չես տալու»: Մյուս ամբաստանյալները, ինչպես եւ առաջին դատական նիստում, հրաժարվեցին ընդունել իրենց մեղքը ներկայացված հոդվածներով: Մասնավորապես, Գուրգեն Մարտիրոսյանը կրկնեց, թե միայն օգնել է «Նորինվեստի» ավանդատուներին, հնարավորության սահմաններում, պարտքեր անելով, վճարել նրանց ավանդները, միաժամանակ ափսոսանք հայտնեց մարդկանց կրած վնասի առթիվ:

Հայտարարված ընդմիջումից հետո դատավարությունը վարող Տաթեւ Մանուկյանը կարդաց ընդարձակ դատավճիռը, որի ոչ լրիվ ընթերցումը գրեթե երկու ժամ տեւեց: Ուստի, շրջանցելով «ապացուցված համարված» մեղադրանքների տպավորիչ ընտրանին, որոնց այս կամ այն չափով անդրադարձել ենք նախորդ հրապարակումներում, ներկայացնենք ամբաստանյալների պատժաչափերն ըստ համապատասխան հոդվածների (վերջիններս կրկնում են պետական մեղադրողի միջնորդությունը): Արմեն Մարտիրոսյանը դատապարտվեց 12 տարի ազատազրկման ուժեղացված ռեժիմով աշխատանքային գաղութում՝ գույքի բռնագրավմամբ, Գուրգեն Մարտիրոսյանը՝ 7 տարվա բանտարկության նույն պայմաններում: Կարապետ Ալեքսանյանն ստացավ 9 տարի նույնպես գույքի բռնագրավմամբ, ուժեղացված ռեժիմով աշխատանքային գաղութում: Ամբաստանյալներից երեքը, որ խուսափել էին կալանքից (Արարատ Մելքոնյան, Պետրոս Եմպարջյան, Վարդան Ղարիբյան), «արժանացան» համապատասխանաբար 4, 3 եւ 2 տարվա ազատազրկման: Սակայն նրանց նկատմամբ կիրառելի համարվեց համաներման որոշումը, եւ Արարատ Մելքոնյանի պատժաչափը կրճատվեց 3 տարվա, իսկ մյուս երկուսն ազատվեցին պատժի կրումից: Արմեն, Արտաշես, Գուրգեն Մարտիրոսյան եղբայրների եւ Կարապետ Ալեքսանյանի գործը, ըստ մեղադրանքների մի մասի, որոշվեց վերադարձնել լրացուցիչ քննության: Այնպես որ, դատավարությունն ավարտվեց, սակայն քննությունը դեռ կշարունակվի:

ԱՆԻԹԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Արժեթղթերի շուկան չի համապատասխանում միջազգային չափանիշներին

Երեկ, հունվարի 17-ին ժուռնալիստի տանը «Ֆինանսներ եւ բանկեր» թերթի կազմակերպմամբ «Արժեթղթերի սեփականության իրավունքի փոփոխումը եւ նրա ազդեցությունն արժեթղթերի շուկայի ձեւավորման գործընթացի վրա» թեմայով հրավիրված էր կլոր սեղան, որին մասնակցում էին գործարար աշխարհի ներկայացուցիչներ:

«Սեդ Մարսեդ» խորհրդատվական ընկերության տնօրեն Տիգրան Ջրբաշյանը նշեց, որ Հայաստանում արժեթղթերի շուկայի զարգացում գոյություն չունի առկա մի շարք խնդիրների պատճառով, եւ արժեթղթերի շուկան չի համապատասխանում միջազգային պահանջներին: Նա ընդգծեց, որ արժեթուղթը միայն վկայական չէ նաեւ ապրանք է, որը պարունակում է իրային իրավունքների մի ամբողջ համակարգ, եւ նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում արժեթղթերի ազատ շրջանառության համար: Սակայն, ՀՀ-ում գործող օրենսդրական դաշտը խոչընդոտում է արժեթղթերի երկրորդական շուկայի ձեւավորումը, ինչը կարեւոր է տնտեսության մեջ ներդրումների համար: Պրն Ջրբաշյանը նշեց, որ արժեթղթերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի եւ արժեթղթով տրվող իրավունքների տարանջատման անհրաժեշտությամբ է պայմանավորված արժեթղթերով տրվող իրավունքների իրացում եւ արժեթղթերի միջոցով տրվող իրավունքների փոխանցում հասկացությունների տարբերակումը: Իրավունքները իրացվում են թողարկողի եւ ներդրողի միջեւ, իսկ փոխանցվում՝ ներդրողների միջեւ: Վերջինիս արդյունքում տեղի է ունենում արժեթղթերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի օտարում: ՀՀ կառավարության կողմից ընդունված գործող օրենսդրության համաձայն, արժեթղթերի ռեեստրի վարման ընդունված կարգը խոչընդոտում է արժեթղթերի շուկայի զարգացմանը: ՀՀ օրենսդրությամբ, ռեեստրին վերագրվում է նրան ոչ բնորոշ գործունեություն՝ արժեթղթերի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոփոխում եւ վերջինովս էլ ռեեստրի վարման գործունեությունը նույնացվում է նոտարական գործունեության հետ: Ազգային կենտրոնացված ռեեստրի տնօրեն Կարինե Ռուբինյանը եւս հավաստեց, որ ընդունված կարգը լի է անհեթեթություններով: Միջոցառման մասնակիցները ընդունեցին դիմում, որով կառավարության հաստատված «Անվանական արժեթղթերի ռեեստրի վարման մասին» կարգը գնահատվեց որպես արժեթղթերի շուկայի զարգացումը վտանգող եւ սեփականատերերի շահերը ոտնահարող փաստաթուղթ: Առաջարկվեց կասեցնել այդ կարգի գործողությունը եւ աշխատանքներ մշակել նոր նորմատիվային փաստաթղթերի ուղղությամբ: Օրենսդրական դաշտում վերոհիշյալ հիմնահարցերը վերանայելու եւ համապատասխան փոփոխություններ կատարելու համար ըստ դիմումի առաջարկվեց ստեղծել աշխատանքային խումբ՝ շուկայի մասնակիցների մասնակցությամբ:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Ազգը» երեկվա համարում գուժել էր՝ հինգշաբթի օրը Բեյրութում իր մահկանացուն է կնքել ՌԱԿ-ի, ԹՄՄ-ի, ՀԲԸՄ-ի վաստակավոր ղեկավարներից Հրաչյա Սեդրակյանը: Հայաստանում մեր ընթերցողների մեծ մասի համար այս անունը թերեւս ոչինչ չի ասում: Պայմանների բերումով Հայաստանում մենք գիտենք միայն այն սփյուռքահայ գործիչների մասին, ովքեր անմիջական կապ ունեն մեր երկրի առօրյայի հետ կամ վերջին տարիներին հաճախ են լինում այստեղ: Մինչդեռ Հ. Սեդրակյանը վերջին անգամ Հայաստան է այցելել դեռեւս 1989 թ.-ին, գլխավորելով ՌԱԿ պատվիրակությունը, որ Երեւան էր ժամանել Հայաստանի այն ժամանակվա ղեկավարության, ՀՀՇ-ի եւ մտավորականների հետ հանդիպելու: Մինչդեռ Հ. Սեդրակյանն սփյուռքահայ այն գործիչներից էր, ֊ներից, որոնք իրենց մտքի եւ աշխատանքի կնիքն են թողել 1940-1990-ական թթ.-ի սփյուռքահայ կյանքի վրա: Բավական է ասել, որ 1946 թ. նա եղել է Ներգաղթի կենտրոնական կոմիտեի ատենադպիր, իսկ հաջորդ տարի, տարբեր քողոքների հետեւանքով նույն կոմիտեի համայնավոր նախագահի հրաժարեցումից հետո դարձյալ ատենադպրի պաշտոնում փաստորեն ղեկավարել է այն:

Սակայն ավելի համապարփակ ներկայացնելու համար նրա գործունեությունն ու վաստակը, հակիրճ տանք կենսագրությունը:

Հրաչյա Սեդրակյանը ծնվել է 1916 թ. Յոզղատում: Ուսումն ստացել է Բեյրութի Հիսուսյան հայրերի դպրոցում եւ այնուհետեւ՝ ֆրանսիական Սեն Ժոզեֆ համալսարանում, որն ավարտել է իրավաբանի մասնագիտությամբ, որտեղից էլ գալիս է նրա «Մեթր» տիտղոսը: Այսուհանդերձ, իրավաբանից նա միայն տիտղոսն է պահպանել: Երիտասարդ տարիքում «հավաքագրվելով» ՌԱԿ մեծ ղեկավար պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանի կողմից, շուրջ 55 տարի անընդհատ նա ծառայել է ոչ միայն այդ կուսակցությանը, այլեւ ՀԲԸՄիությանը եւ Թեքեյան մշակութային միությանը, որի հիմնադիր անդամներից էր: Եվ ոչ միայն:

Նրա ազգային-հասարակական կյանքն սկսվել է ՀԲԸ Միության Հայ երիտասարդաց ընկերակցության (ՀԵԸ) մեջ: Հաջորդաբար եղել է այդ կազմակերպության «Անդրանիկ» ակումբի հիմնադիր պատասխանատուներից, այնուհետեւ դարձել է նույն կազմակերպության կենտրոնական վարչության փոխատենապետ: 1940 թ.-ին եղել է գլխավոր հիմնադիրը ՀԵԸ-ի համալսարանականների միության, մշակել նրա կանոնադրությունը: Երկար տարիներ վարել է ՀԲԸՄիության Լիբանանի կառույցի ատենադպրությունը:

1947 թ.-ին Մեթր Հրաչյա Սեդրակյանը մի խումբ գաղափարակից մտավորականների հետ հիմնադրում է ԹՄՄ-ն, որն այժմ սփյուռքում մեծագույն մշակութային կազմակերպություններից է: 1951 թ.-ին նրա գլխավորած վարչության ջանքերով Բեյրութի հայահոծ ամենակարիքավոր թաղամասում իր դռներն է բացում Վ. Թեքեյանի անվան վարժարանը, որի ատենապետն էր նա:

Հանգուցյալը եղել է երկարամյա ղեկավարն ու ատենապետը ՌԱԿ Լիբանանի շրջանային վարչության, միաժամանակ շուրջ 30 տարի մաս կազմել ՌԱԿ համագաղութային կենտրոնական վարչությանը, իսկ 1982-1988 թթ.-ին գլխավորել այն:

Իր զբաղեցրած տարբեր պաշտոնների բերումով Հ. Սեդրակյանը եղել է սփյուռքի շատ գաղթօջախներում, բազմիցս եղել է մայր հայրենիքում: Աշխատել, պայքարել է, որպեսզի պահպանվի կամ վերահաստատվի Հայ եկեղեցու միասնությունը՝ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի գերակայության ներքո:

Ապրել է համեստ, մինչեւ 65 տարեկան հասակը ամուրի, ամբողջականորեն եւ արհեստավարժ կերպով նվիրված լինելով ազգային-կուսակցական գործունեության: Անբասիր վարքի եւ նկարագրի տեր՝ հարգանքն է վայելել անգամ հակառակորդների: Շրջահայաց, հանգամանքներն ու հնարավորությունները լավ կռահող ղեկավար՝ Մեթր Սեդրակյանը միշտ դեմ է եղել հախուռն որոշումների, դավանել ու քարոզել, որ ղեկավարն իրավունք չունի կատարումն անկարելի հրահանգներ ու որոշումներ տալ իր ենթականերին: ՌԱԿ-ի ներսում, թե ազգային կյանքում եղել է համախոհության, առնվազն համակեցության ջատագով:

Իր հարյուրավոր հոդվածները լույս են տեսել Բեյրութում հրատարակվող «Զարթոնք» օրաթերթում եւ «Խոսնակ» ամսագրում: Անջուր եւ ածականներից զերծ այդ հոդվածները խմբագրին հանձնելիս միշտ կրկնել է՝ «Եթե արժանի չես գտներ հրատարակելու, առանց այլեւայլի նետէ զամբյուղ, իսկ եթե մեջը կուտուկորկոս գտնես՝ կրճատե եւ խմբագրե ինչպես որ կուզես»:

Խոր ակնածանք իր վաստակին:

Հ. Ա.

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ազգային-հասարակական արհեստավարժ եւ անբասիր գործիչը

Մեթր Հրաչյա Սեդրակյանի հիշատակին

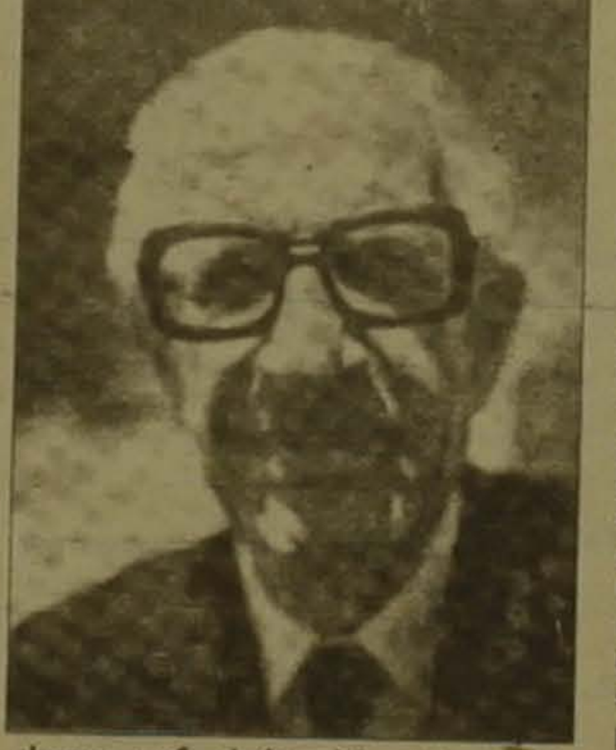

ՀՀ սպառողների միությունը առաջարկում է

Արդեն մեկ տարի Հայաստանում գործում է սպառողների միությունը, որի նպատակն է պաշտպանել սպառողների շահերը: Միության ընթացիկ աշխատանքներից վերջինը վերաբերում է էլեկտրաէներգիայի սպառման խնդրին: Ինչպես գիտենք, այս ամսից կիրառվում են էլեկտրաէներգիայի նոր սակագներ. 100 կվտ սպառելու դեպքում հաշվարկվում է 13 դրամով, իսկ ավելի համար՝ 20: Ինչ խոսք, սակագնի բարձրացումը բնակչության զգալի մասին մեծ խնդիրների կհանգեցնի հատկապես ձմռան ամիսներին, քանի որ հաշվարկի վերանայման արդյունքում ցածր եկամուտ ունեցող ընտանիքները չեն շահում, այլ ուղղակի տուժում են: Այս առումով միությունը հարցումներ է կատարել Երեւան քաղաքում եւ մինչեւ 100 կվտ էլեկտրաէներգիայի սպառման բացառիկ դեպքեր են գրանցվել:

Հարցման մասնակիցների միայն 3,13 տոկոսն է, որ սպառել է մինչեւ 100 կվտ հոսանք, որոնց օգտագործած էլեկտրաէներգիայի քանակը կազմել է 0,87 տոկոս, գրանցվել է եւս մեկ բացառիկ դեպք. եղել է միայնակ ապրող կին, որն ամբողջ ամսվա ընթացքում սպառել է ընդամենը 9 կվտ հոսանք: Հարցման մյուս արդյունքները ցույց են տվել, որ բնակչության զգալի մասը սպառում է 300-400, նույնիսկ մինչեւ 600 կվտ:

Միությունն այս խնդրի վերաբերյալ առաջարկ է մշակել եւ ներկայացնում է իր տարբերակը, որ 100 կվտ էներգիայի սպառման դեպքում սակագինը սահմանվի 10 դրամ, հաջորդ 100-ի համար 15, երրորդ եւ ավելիի դեպքում համապատասխանաբար 20-30 դրամ: Ինչպես նշեց միության նախագահ Արմեն Պողոսյանը, նման կարգի ընդունման դեպքում կշահեն ոչ միայն նվազ եկամուտ ունեցողները, այլ շատերը խնայողաբար կօգտագործեն հոսանքը:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Սերգեյ Բադալյանը կմասնակցի Բելառուսի կոմկուսի համագումարին

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունվարի 17-ին ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանը մեկնել է Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկ: Կոմկուսի գրասենյակից տեղեկացրին, որ Ս. Բադալյանը Բելառուսի կոմկուսի հրավերով մեկնել է այդ երկրի եղբայրական կուսակցության՝ հունվարի 18-ից 20-ը կայանալիք համագումարին մասնակցելու համար:

Սանիտարական ոստիկանություն՝ քաղաքի բյուջեի հաշվին

ՎԱՆԱՁՈՐ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վանաձորում, ըստ ամենայնի, շուտով իր գործունեությունը կվերսկսի սանիտարական ոստիկանությունը, ինչը քաղաքապետարանում հիմնավորում են բնության պահպանության եւ քաղաքի սանիտարական վիճակի վրա առավել արդյունավետ վերահսկողություն սահմանելու անհրաժեշտությամբ: Հաստիքների, ֆինանսական, տնտեսական հարցերը կհոգա քաղաքապետարանը՝ սեփական միջոցներով եւ քաղաքի բյուջեի հաշվին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Բավարարվեցին հայաստանցի վարորդին տուգանելով

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պոլսում լույս տեսնող «Ժամանակ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ երեկ կայացել է հայաստանցի ավտովարորդ Կարեն Մանուկյանի դատը, որը Թուրքիայի ճանապարհին՝ Չերքեշի մոտ, չկարողանալով կառավարել մեքենան, ընդհարվել էր մի ուրիշ մեքենայի, պատճառ դառնալով թուրք երիտասարդի մահվան: Ինչպես հայտնի են,, Հայաստանի քաղաքացու նկատմամբ հարուցված էր երկու դատ՝ մեկը պատժական, մյուսը հատուցման: Զոհված վարորդի ծնողները պահանջել են 3 մլրդ թուրքական լիրա՝ ողբալի ընտանիքի նյութական եւ բարոյական վնասների դիմաց:

Քանի որ Կարեն Մանուկյանը, ըստ տեղի կարգի, մտնելով այդ երկիրը դիմել էր ապահովագրական ընկերությանը, ապա վերջինս իրականացրել է 4000 ԱՄՆ դոլարի հատուցումը: Ուստի եւ զոհվածի հարազատները հրաժարվել են հատուցման դատից, դյուրացնելով պատժական դատավարությունը:

Դատախազը պահանջել է 2 տարի բանտարկություն, որին համամիտ է եղել դատավորը, սակայն դատավարության ընթացքում, շնորհիվ հմուտ իրավաբան Տիրան Պաքարի վարպետ պաշտպանության, բանտարկությունը փոխվել է դրամական պատժի՝ 11 մլն 200 հազար լիրա:

Վճարելով այս գումարը, Կարեն Մանուկյանն ազատ է արձակվել: Նրան երկու տարով արգելվել է ավտոմեքենա վարել, որի վերաբերյալ թուրքական դատարանը տեղյակ է պահել Հայաստանի պաշտոնական մարմիններին:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Հայաստանը՝ սոցիալական տնտեսությո՞ւն

ՀՀ Սահմանադրության ընդունումից ի վեր եւ ավելի վաղ, վերջինիս՝ հանրաքվեի ենթակա անայլընտրանք տարբերակի հրապարակումից հետո, ջանացել եմ գտնել հայկական տնտեսականության խորհրդավոր, անըմբռնելի «պարադոքսներից» մեկի բացատրությունը: Նկատի ունեմ Սահմանադրության առաջին կետը, որ հռչակում է. «Հայաստանը սոցիալական տնտեսություն է»: Եվ, ամանորյա հանգստից հետո, հարազատ թերթի առաջին էջում հայտնաբերելով սույն խնդրի վերաբերյալ մեր ամենաազդեցիկ եւ, խոստովանենք, ամենահարգարժան տեսական այրերից մեկի՝ ՍԴ նախագահ Գագիկ Հարությունյանի Արմենպրեսի թղթակցին շնորհած մեկնաբանությունը, բերկրանք զգացի՝ վերջապես այս գլուխկոտրուկը կդադարի պղտորել միտքս: Ուստի մի շնչով կարդացի, սակայն, ավաղ, սոցիալական տնտեսության հիմնական բնութագրիչների, «տնտեսության սոցիալական ֆունկցիաների», կառավարման արվեստի մասին ընդհանուր դատողություններից, անցման շրջաններում սոցիալական պաշտպանվածության հուսալի համակարգի ստեղծման անհրաժեշտության հիմնավորումից զատ քիչ բան գտա: Հրապարակումը, սակայն, լույս սփռեց «Սոցիալական տնտեսություն» հասկացության ծագումնաբանության եւ նշանակության վրա: Հայտնի դարձավ, որ «սոցիալական կարող է լինել միայն իրավական եւ ժողովրդավարական տնտեսությունը, ուր մարդու իրավունքների պաշտպանության երաշխիքների ամբողջական եւ գործուն համակարգ է ստեղծվել, ուր տնտեսության կառավարման ամբողջ համակարգը խարսխված է ժողովրդավարական սկզբունքների վրա եւ ապահովված է դրա անշրջելիությունը»: Այստեղից հետեւո՞ւմ է, որ Հայաստանը, Սահմանադրության կնքահայրերի կամոք եւ թողտվությամբ, արդեն իսկ (հուլիսի 5-ից հետո), անառարկելիորեն իրավական եւ վճռականորեն ժողովրդավարական երկիր է, եւ եթե այո, ապա ի՞նչ էր նշանակում եւ ո՞ւմ էր պետք նախագահի նախընտրական ահազանգը, որ զրեթե աշխարհի կործանում էր խոստանում սխալ ընտրության, այսինքն, ընդդիմության բեկնածուի հաղթանակի դեպքում (ներառյալ, անշուշտ, ժողովրդավարական գործընթացների ողբալի ավարտը): Ուրեմն, ո՞ւր էր այն ժամանակ իրավական տնտեսությունն իր անշրջելի ժողովրդավարությամբ արդյո՞ք պետք էր գնացել «նպատակն արդարացնում է միջոցները» հռչակալի կարգախոսին:

ՍԴ նախագահը, բարեբախտաբար, այնքան բարի է, որ «առանձնացնում է» սոցիալական տնտեսության հիմնական բնութագրիչները, որ թույլ են տալիս ինքնուրույն գնահատել այդ հասկացության կիրառելիությունը մեր երկրի նկատմամբ: Այսպես, սոցիալական տնտեսությունն, ըստ պրն Հարությունյանի, ենթադրում է մարդկանց սոցիալական պաշտպանվածության եւ բարեկեցության ապահովման օրենսդրական երաշ[illegible] ակայությունը: Չգիտեմ, թե [illegible] դեպքում որոնք են այդ երաշխիքները, սակայն համաշխարհ[illegible] սոցիալական անպաշտպանության [illegible]րում, որ նախագահական ընտրությունններից հետո [illegible] նախագահը, այդ մաս[illegible] մեղմ ասած, [illegible] վերջին նախընտրած [illegible] րին տուրք տալ [illegible] երկրորդ, սոցիալական [illegible] պահանջում է [illegible] պաշտպանվածութ[illegible] եւ ոչ տեսական [illegible] համակարգերի առկայություն: Մեր դեպքում այդպիսիք կարող են համարվել, թերեւս, բնակչության կարիքավորության գնահատման «Փարոս» համակարգը եւ բարեգործական կազմակերպությունները: Վերջիններիս շնորհիվ բնակչության որոշակի մասն, անշուշտ, խուսափում է սովահար լինելուց, մինչ «Փարոսը» ստվերային տնտեսության պայմաններում, երբ միանգամայն անվերահսկելի են մարդկանց զբաղվածությունն ու գործազրկությունը, ընտանիքների իրական կազմն ու եկամուտները, շարունակում է կույր մնալ, չնայած կատարելագործման անգուստ ցանկությանը, եւ հարկային ծառայությունների, տնտվստեսչության մարմինների աջակցությամբ եւ ստուգումների միջոցով «Փարոսի» ցուցակները «սանրելու» մասին խոստումները մտադրություններից այն կողմ չեն անցնում:

Սոցիալական տնտեսության հաջորդ հատկանիշը կենսամինիմումի երաշխավորվածությունն է, որ, ըստ էության, նույնպես ոչ գիտական ֆանտաստիկայի բնագավառից է: Արդարեւ, երկու, երեք, չորս երկարածիգ տարիների ընթացքում այդ ցուցանիշը չհստակվեց, եւ կենսապահովման նվազագույն զամբյուղը, որ հաջորդությամբ հաշվում է յուրաքանչյուր տնտեսուհի, նույնքան «անորսալի» է համապատասխան ծառայությունների համար, որքան հայտնի ֆիլմի վրիժառուները: Ուստիեւ դժվար է ենթադրել, թե «սոցիալական» մեր տնտեսությունն ի վիճակի է երաշխավորել մի բան, որի մասին որեւէ գործող չափանիշ չունի, չխոսելով արդեն «կենսամինիմումը երաշխավորելու» մյուս, ավելի ծանրակշիռ արգելքների մասին:

Այնուհետեւ, պարզվում է, սոցիալական տնտեսությունն ապահովում է «անհատի ազատ զարգացման եւ ինքնադրսեւորման երաշխիքներ»: Վերջիններս, ինչպես հայտնի է, հիմնականում հանգում են առուվաճառքային ընդունակություններ ի հայտ գալուն ու զարգացմանը: Ոմանց համար դա արեւելյան, արեւմտյան, ռուսական, հազվադեպ տեղական ապրանքների հրագումն է հայրենական լայնարձակ տնավաճառներում: Մյուսները վաճառքի են հանում միսք, խիղճ, պատիվ... Իսկ նրանք, ում «ազատ զարգացումն ու ինքնադրսեւորումը» չի համապատասխանում «Սոցիալական տնտեսության» ընձեռած հնարավորություններին, խղճուկ գոյություն են քարշ տալիս հայրենիքում կամ հանգրվանում «հեռումոտիկ աշխարհներում», եթե նույնիսկ վերջիններիս Սահմանադրությունը չի ամրագրում (կամ «այս կամ այն ձեւով է ամրագրում») սոցիալական տնտեսության սկզբունքը, ի տարբերություն մեր հուլիսհինգյան Սահմանադրության, ուր այդ մասին խոսվում է ուղղակի, առանց ակնարկների:

ՍԴ նախագահն, այնուամենայնիվ, միշտ պահպանում է չափի զգացումը եւ ավելացնում է, որ «Սոցիալական տնտեսության կայացումն անընդհատ ու մշտական գործընթաց է», եւ «սխալ է այն մոտեցումը, թե տնտեսությունը կարող է սոցիալական համարվել միայն այն դեպքում, երբ արդեն ստեղծել է հզոր տնտեսական նախադրյալներ եւ կարող է ժամանակ գտնել մտածելու մարդկանց սոցիալական կարիքների մասին»: Եվ մի՞թե Սոցիալական տնտեսության հռչակումը զերծապատկ է, խորհրդանշան: Այդ դեպքում ի՞նչ երաշխիք, թե հիմնական օրենքի մյուս հոդվածներն էլ սոսկ ցանկությունների պարզ արձանագրում չեն:

ԼՈՒԻԶԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ազգային

«Գրական թերթի» դեկտեմբերի 24-ի համարում տպագրուած հարցազրոյցից տեղեկացայ ՀՀ գիտութիւնների ազգային ակադեմիայի հումանիտար (իմա՝ հասարակական) գիտութիւնների բաժանմունքի բանասիրական եւ արուեստի պրոբլեմային գիտական խորհրդի ընդլայնուած նիստի մասին նուիրուած հայոց լեզուի ուղղագրութեան հիմնահարցին:

Հարցազրոյցը պրոբլեմային խորհրդի նախագահ ակադեմիկոս Սերգէյ Աբրահամեանի հետ վարել է թերթի աշխատակից Ռ. Խաչատրեանը:

Թղթակցի հարցին թէ «ի՞նչ արդիւնք տուեց հարցի քննարկումը թեան կենսական խնդիրը, լայն բանավէճեր ծաւալուեցին թէ Հայաստանում եւ թէ արտասահմանում, որտեղ նախորդ տասնամեակներում երբեք չէր դադարել եւ ներկայումս նոյնպէս շարունակւում է հայաստանեան ուղղագրութեան համակարգի քննադատութիւնը:

Քաղաքական ու ընկերային պայքարի այս նոր պաստառի վրայ հայաստանեան մի ամբողջ շարք թերթեր ու հրատարակութիւններ ընթացիկ ուղղագրութեան հետ միասին սկսեցին օգտագործել նաեւ դասական ուղղագրութիւն, անգամ որոշ հեղինակաւոր թերթեր իրենց կողմնակցութիւնը դասական ուղղագրութեան նկատմամբ արտայայտելու եւ ընթերցողների աչքը վարժեցնելու կադեմիկոսը այսպէս է սկսում իր հարցազրոյցը. «Վերջին տարիներին որոշ թերթեր եւ առանձին անձինք փորձում են **խառնակութիւն** մտցնել (եւ մտցնում են) մեր գրական լեզուի ուղղագրութեան տասնամեակների ընթացքում կայունացած օրինաչափութիւնների մէջ» (այստեղ եւ հետագայ ընդգծումները յօդուածագրինն են.-խմբ.), այնուհետեւ «Արդի գործող ուղղագրութեան մերժման փորձերը նրանք (իմա՝ որոշ թերթեր ու առանձին անձինք.-Բ.Չ.) կատարում են ոչ թէ գիտական ու մանկավարժական փաստարկներով, այլ **կեղծ հայրենասիրական** կարգախօսներով ու **քաղաքական դիտակաւորումներով**», կամ «Նրանք (նոյն թերթերն ու անձինք.-Բ.Չ.) երկու ուղղագրական համակարգի միասնականացման խնդիրը **նենգափոխում** են արեւելահայերէնի ուղղագրութեան մերժումով, որը մեր փաստական պետական լեզուն է»: (Ո՞ր օրուանից է ուղղագրութիւնը պետական լեզու համարուել: Հաւանաբար **ուղղագրութիւն** եւ **լեզու** հասկացութիւնները այստեղ շփոթուած են):

ՄԱՅՐԵՆԻ

Խարխլուել է ուղղագրութեան «բեռլինեան պատը»

պրոբլեմային խորհրդում, եւ ինչի՞ յանգեց խորհուրդը», Ս. Աբրահամեանը պատասխանել է, որ ելոյթ ունեցողները 14 ակադեմիկոսներ ու գիտութիւնների դոկտորներ, երկու հոգու բացառութեամբ, պահանջել են «պահպանել ու պաշտպանել հայերէնի (հասկանալ՝ արդի արեւելահայերէնի.-Բ.Չ.) ուղղագրական, ինչպէս նաեւ ուղղախօսական, բառական, քերականական... օրինաչափութիւններն ու օրէնքները»: Այս կապակցութեամբ պրոբլեմային խորհուրդը երկու փաստաթուղթ է ընդունել. մէկով շահագրգիռ հաստատութիւններին ու կազմակերպութիւններին եւ մտաւորականութեանը կոչ է արւում «հաւատարիմ մնալ մեր մայրենի լեզուի գիտական ու մանկավարժական սկզբունքներով վաղուց որոշուած, կայունացուած օրինաչափութիւններին», իսկ երկրորդ փաստաթղթով, որ ուղղուած է ՀՀ կառավարութեանն առընթեր Լեզուի պետական տեսչութեանը, պահանջւում է՝ իր տեսչական դերը լիարժէք կատարել «մեր լեզուի նուաճումների պահպանութեան գործում»:

«Գրական թերթի» խմբագրութիւնը, տպագրելով հարցազրոյցը, յայտնում է, որ ծրագրում է լայն խօսակցութիւն ծաւալել արծարծուած խնդրի շուրջ՝ հրաւիրելով բոլոր շահագրգիռ անձանց:

Կարդացի հարցազրոյցը, բայց այնտեղ որեւէ նոր խնդիր չգտայ, որի շուրջ «լայն խօսակցութիւն ծաւալելու» անհրաժեշտութիւն լինէր, քանզի նոր ուղղագրութեան ընդունման առաջին իսկ օրերից (1922) հայագիտութեան կարկառուն դէմքերը Ստ. Մալխասեանց, Հր. Աճառեան, Ա. Չօպանեան, Հ. Ն. Ակինեան եւ շատ ու շատ ուրիշներ թէ հայրենիքում եւ թէ արտերկրում, տասնեակ գրքերով ու յօդուածներով գիտականօրէն ու հիմնաւորապէս մերժել են նրա սկզբունքները: Հետեւանքը եղել էր այն, որ 1940 թուականին հայաստանցի լեզուաբանները ստիպուած են եղել մասամբ նահանջելու աբեղեանական սկզբունքներից եւ ընդունելու ուղղագրութեան միջին մի տարբերակ, որ նոյնպէս թերի ու պակասաւոր էր: Այս ուղղագրութիւնը ընդունելու ժամանակները զուգադիպեցին համաշխարհային երկրորդ պատերազմին եւ հետագայ տարիներին բռնակալութեան ուժեղացմանը, երբ խորհրդային լեզուաբանութեան մէջ գերիշխում էին մառիզմը, դրան յաջորդած ստալինեան լեզուաբանութիւնը եւ այլ իզմեր: Հայերէնի ուղղագրութեան հարցերը հետին դիրքեր էին մղուել, սակայն չէին մոռացուել: 80-ական թուականներին քաղաքական իրադրութեան մեղմացումը եւ դրան յաջորդող Հայաստանի անկախացումը նորից օրակարգի վրայ դրին միասնական ուղղագրունպատակով իրենց հրատարակութիւնների անուանումները եւ ելից տուեալները սկսեցին դասական ուղղագրութեամբ տալ:

Եւ այսպէս 75 տարի բանավիճելուց յետոյ, երբ արդէն վաղուց յայտնի են բոլոր թեր ու դէմ կարծիքներն ու փաստարկները, արդեօ՞ք կարիք կայ նոյն հարցի շուրջ նոր «խօսակցութիւն ծաւալել»:

Կարծում եմ 75 տարին շատ, չափազանց շատ է որեւէ, անգամ ուղղագրութեան պէս կենսական խնդրի քննութեան համար: Բաւական է չարաշահենք մեր ժողովրդի համբերութիւնը թէ երկրում եւ թէ սփիւռքում: Սփիւռքահայութիւնը տասնամեակներ շարունակ ակնդէտ սպասել է միասնական ուղղագրութեան հարցի լուծմանը: Ներկայումս, երբ նպաստաւոր պայմաններ են ստեղծուած խնդրի կարգաւորման համար եւ ստուարանում են դասական ուղղագրութեան կողմնակիցների շարքերը, փորձեր են կատարւում պատմութեան անիւը ետ շրջել: Զգաստանանք, սիրելի բարեկամներ, չխորացնենք Հայրենիքի եւ Սփիւռքի միջեւ եղած անջրպետը, գիտակցենք թէ ինչ դամոկլեան սուր է կախուել մեր գլխին, չուրախացնենք մեր հակառակորդներին, եւ Մաշտոցեան զէնքով նպաստենք մեր ժողովրդի միաւորմանը:

Արդար լինելու համար ասենք, որ ոչ շատ հեռու անցեալում, խորհրդային կարգերի մայրամուտին, Հայաստանի իշխանութիւնները, կարեւորելով ուղղագրութեան խնդիրը Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապերի կոմիտէի միջոցով ծրագրել էին խնդրի վերջնական լուծման համար սփիւռքահայ ու հայրենաբնակ հայագէտների համաժողով հրաւիրել, բայց քաղաքական դէպքերի զարգացումը ընդհատեց սկսուած գործընթացը: Ներկայումս, երբ Հայաստանի վարչապետութեանը կից ստեղծուել է Սփիւռքի բաժին, նպատակայարմար է հայերէնի միասնական ուղղագրութեան խնդիրը օրակարգի կարեւորագոյն հարցերից համարել եւ քննութեան համար հրաւիրել հայագէտների համընդհանուր վեհաժողով հայ եկեղեցու բոլոր հովուապետութիւնների, այլ յարանուանութիւնների, սփիւռքի շահագրգիռ կառոյցների ներկայացուցիչների եւ հեղինակաւոր մտաւորականների մասնակցութեամբ:

Բնաւ նպատակ չունենալով գիտական սին վէճի մէջ մտնել, ցանկանում եմ մի երկու խօսք ասել «Պրոբլեմային խորհրդի» նախագահ ակադեմիկոս Սերգէյ Աբրահամեանի հարցազրոյցում միասնական ուղղագրութեան կողմնակիցներին տուած «որակումներին», որ, ցաւօք, շատ է յիշեցնում 30-ական թուականների խորհրդային եւ վաղուց դատապարտուած ոճը: Յարգելի ա-

Այդ ո՞ր **խառնակիչ, կեղծ հայրենասէր, քաղաքական դիտաւորումներ տուող եւ նենգափոխող** թերթերն ու անձինք են, որ նման դատապարտելի, չասենք հակաժողովրդական, գործունէութիւն են ծաւալել: Գուցէ՞ երկու ուղղագրութիւններն էլ օգտագործող «Հայաստանի Հանրապետութիւն», «Ազգ», «Հայութիւն», «Լուսաւորիչ» եւ այլ թերթերն են կամ «Էջմիածին», «Նորք», «Իրան-Նամէ», «Գանձասար», «Բնօրրան» հանդէսները, դասական ուղղագրութեամբ գրող նրանց աշխատակիցներն ու թղթակիցները, այդ թւում եւ տողերիս գրողը: Ի դէպ պէտք է ասել, որ ստուարացել է նաեւ Երեւանում դասական ուղղագրութեամբ հրատարակուող մենագրութիւնների, գիտական ժողովածուների քանակը, այդ թւում յիշենք հանգուցեալ ակադեմիկոս Լ. Խաչիկեանի «Աշխատութիւնների» Ա հատորը (խմբագիր դոկտ. Պարոյր Մուրադեան) եւ ՀՀԳ ազգային ակադեմիայի 1996 թ. լոյս ընծայած «Էջեր հայ գաղթավայրերի պատմութեան» ժողովածուն (խմբագրութեամբ ակադեմիկոս Վ. Բ. Բարխուդարեանի եւ դոկտ. Զ. Եկաւեանի):

Եզրակացնենք. 21-րդ դարի նախօրէին, երբ վաղուց արդէն աշխարհը ոտք է դրել համակարգչային, աւելին ինտերնետային հրաշքների ժամանակաշրջան, երբ գիտութեան ու մշակոյթի բնագաւառներում դարակազմիկ յեղաշրջումներ են տեղի ունենում, մի՞թէ կարելի է որեւէ խնդիր քննել դարասկզբի դեղատոմսերով: Դժբախտաբար հարցազրոյցում այդ կապակցութեամբ ոչ մի բառ չի ասուած: Այսպէս վարուել նշանակում է քայլել քաղաքակրթութեան վերջին շարքերում եւ վտանգել ազգի ապագան: Հայ ժողովուրդը իր դժուարին պատմութեան կեռմաններում աշխատել է միշտ լինել գիտութեան զարգացման առաջաւոր դիրքերում: Ժամանակներն հասունացել են համաքայլ դառնալու գիտութեան նոր նուաճումներին եւ բոլոր խնդիրները, այդ թւում եւ ուղղագրութեան խնդիրը, քննել այդ դիրքերից, հետեւաբար անհրաժեշտ է օր առաջ վերացնել մեր առաջընթացը պատնեշող վաղուց խարխլուած ուղղագրութեան «բեռլինեան պատը»:

ԲԱԲԳԷՆ ՉՈՒԳԱՍԶԵԱՆ

Սոյն յօդուածը «Գրական թերթի» գլխաւոր խմբագիրը հրաժարուել է տպագրել դասական ուղղագրութեամբ գրուած լինելու պատճառով:

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Առաջին անգամ հայերեն՝ «Ծագումնաբանությունը հայերի համար»

Ամերիկայի Յուտա նահանգի ծագումնաբանական միության աշխատակիցներ Ն. Խ. եւ Լ. Զ. Կեզերյան ամուսինների ամերիկացի բարեկամը վերջերս Հայաստան էր բերել նրանց «Ծագումնաբանությունը հայերի համար» գրքի անգլերեն հրատարակությունը եւ թարգմանիչ էր փնտրում, որը կարողանար բարձրորակ թարգմանություն կատարել, որտեսզի իմքը ի շնորհակալություն իր վիրաբույժ բարեկամ Կեզերյանի ցուցաբերած մարդասիրության մեծ նվեր ընծայեր հայ ժողովրդին: (Տարիներ առաջ շուրջ 35, մեր ամերիկացի բարեկամը ընտանիքով ավտովթարի էր ենթարկվել: Նրա փոքրիկ որդու կյանքը փրկելու համար խորհուրդ էին տվել դիմելու կոտրվածքաբան Կեզերյանին: Վերջինս բուժել էր փոքրիկին ու նրա համար մի շատ հարմարավետ ձեռքին կրելու փայտե օրորոց էր պատրաստել, որի մեջ տղան եւ բուժվում էր, եւ հանգստանում): Եվ ահա, Երեւանում նա գտավ մի շնորհալի թարգմանչի՝ Համլիկ Համբարյանին, որը կարողացավ ամենակարճ ժամանակամիջոցում (15 օրում) հավուր պատշաճի, ամենայն բծախնդրությամբ եւ ընտիր հայերենով թարգմանել աշխատությունը:

Այդ թարգմանության շնորհիվ համայն հայությունը անկախ տարիքից, մասնագիտությունից, կրթությունից, հայերեն թե օտար լեզվիմացությունից, ի վերջո հպատակությունից?

Այդ թարգմանության շնորհիվ համայն հայությունը անկախ տարիքից, մասնագիտությունից, կրթությունից, հայերեն թե օտար լեզվիմացությունից, ի վերջո հպատակությունից, իբրեւ հազվագյուտ արժեք, Աստվածաշնչի կողքին կարող է ունենալ այսօրինակ ծագումնաբանական ուղեցույց՝ ուսումնասիրելու ոչ միայն իր տոհմական ծագումը, այլեւ գտնելու աշխարհում կորած հարազատներին: Թարգմանչուհու աշխատանքը վստահորեն կարող է քննություն բռնել ամենատարբեր մասնագիտության տեր ուսումնասիրողների մոտ, ինչը խոսում է թարգմանչի բազմակողմանիորեն զարգացած եւ այդ գիտությունների մեջ հետամուտ լինելու մասին՝ վկան զանազան հայագիտական-հայերենագիտական եւ այլ բնույթի բարձրորակ թարգմանությունները, որ կատարել է Համլիկ Համբարյանը:

Իսկ հայերենացված գրքի հենց արտաքին տեսքն անգամ՝ ծիածանավորված կենաց ծառով, էլ չենք խոսում հրատարակման պատշաճ մակարդակից, որ իրականացրել է Գագիկ Դումանյանը, հավաստում է, որ Հայաստանում այսօր էլ, չնայած գրահրատարակչական սուղ միջոցներին եւ դժվարին պայմաններին, հայը կարող է լույս ընծայել այսքան բարձրորակ հագեցվածության գիրք, որը ոչնչով չի զիջում, այլ, հենց ամերիկացու իսկ վկայությամբ, գերազանցում է Ամերիկայում հրատարակված անգլերեն օրինակին: Գրքի հրատարակիչ Գագիկ Դումանյանը 4-րդ տարին է, ինչ Հայաստանում մասնագիտացված ձեւով կրում է այն եզակի շնորհակալ եւ հայրենանվեր պատասխանատվությունը, ինչը կապված է տոհմագրական բնույթի փաստաթղթերի, ինչպես նաեւ առանձին անհատների կողմից կազմված տոհմածառերի միկրոնկարահանման հետ. փաստավավերագրեր, որոնք տարերային աղետների հետեւանքով ենթակա են հավանական ոչնչացման, իսկ այդ ժապավենների միջոցով կարող են գոյատեւել:

Գրքի թարգմանչին ու հրատարակողին խնդրեցինք համառոտակի ներկայացնել այս քնեղ գիրքընծայի նշանակությունն ու անհրաժեշտությունը, ինչպես նաեւ իրենց հետագա ծրագրերը:

– Ծագումնաբանությունը մարդկության պատմության մեջ բավականին հետաքրքրական ասպարեզ է, եւ այդ հարցում խորանալու կարիք բոլոր ազգերն էլ ունեն: Ամեն անհատ անհրաժեշտաբար անդրադառնում է իր արմատներին, որտեսզի իմանա, թե որտեղից է գալիս, ուր է գնում, եւ դիմում է ծագումնաբանությանը, որը հենց մարդկային ցեղի տոհմական ծագման գրանցումով է զբաղվում:

Կեզերյան ամուսինների «Ծագումնաբանությունը հայերի համար» գիրքը հնարավորություն է տալիս յուրաքանչյուր հայի՝ կազմելու իր տոհմագրությունը: Այդ բնագավառում կիրառվող բոլոր մեթոդների կողքին սույն գրքում առաջարկվածը միակ ճիշտ եւ արդյունավետ գործողն է:

Գիրքը նվիրված է հայագիտական մի նոր բնագավառի, որը եւ գիտական, եւ գործնական նշանակություն ունի աշխարհով մեկ սփռված հայերի համար, որոնք հնարավորություն կունենան հայտնաբերելու եւ գրանցելու աշխարհի տարբեր երկրներում գտնվող հայկական տոհմագրական փաստաթղթերի միկրոնկարահանված պատճենները, որոնք կարելի է ձեռք բերել հարցում կատարելով՝ ինչպես աշխարհի 2 հազար ճյուղային ծագումնաբանական գրադարաններից, այնպես էլ համակարգչային հաղորդակցման միջոցով: Այդ առումով հարկ է նշել գրքում տրված ծառայությունների (որոնք գտնվում են ԱՄՆ-ում) ցանկի եւ դրանից օգտվելու ուղղությունների մասին: Գրքի ընթերցողին ներկայացնում է նաեւ մեր նախնիների եւ նրանց ապրած ժամանակաշրջանի (քաղաքականության, տնտեսության, մշակույթի, կենցաղի) վերաբերյալ նյութեր հավաքելու արդյունավետ համակարգ, ինչպես եւ համակարգչային ծրագրեր տոհմագրա-

կան ուսումնասիրություններ կատարելու համար: Հին հայկական ձեռագիր փաստաթղթերից օգտվելու համար տրված են համապատասխան բացատրություններ:

Գիրքը ինքնին միանգամայն հանրամատչելի է եւ հասու է ցանկացած հայի, մանավանդ որ բաժիններում քայլ առ քայլ նկարագրվում է ամենայն մանրամասնությամբ, թե ինչ պետք է արվի՝ տոհմագրությունը կազմելու համար: Միաժամանակ ընթերցողի գործը առավելապես դյուրացնելու համար հեղինակը տալիս է նաեւ տոհմագրական սխեմայի, ընտանիքի խմբային գրանցման եւ ուսումնասիրման ժամանակ հայտնաբերված տեղեկությունները գրանցելու թերթիկի հասուկ ձեւեր, որոնք կարելի է պատճենահանել՝ օգտվելու համար:

Գրքի մասին ընդհանուր կարծիքը բավականին բարձր է եւ գնահատանքի է արժանացել հասկաց... մշակույթի այնպիսի գործիչների կողմից, ինչպիսիք են ազգագրագետ Դերենիկ Վարդումյանը, ազգային գրադարանի տնօրեն Գեւորգ Վարդանյանը, երկրաշարժերից պատմության եւ մշակույթի հուշարձանները պահպանելու միջազգային կենտրոնի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը, ազգային ակադեմիայի գիտաշխատող Պավել Չոբանյանը, արեւելագիտության ինստիտուտի փոխտնօրեն Արամ Քոսյանը, պատմական գիտությունների դոկտոր Ադաս Համբարյանը եւ այլոք: Մտադիր ենք կազմակերպել գրքի երկրորդ հրատարակումը եւ դրա մանկական պատկերազարդ ու գունավոր տարբերակը: Մեր այս նպատակները, իհարկե, կարող են իրականանալ միայն մեր հայրենակիցների օգնությամբ, եւ հույս ունենք, որ նրանք կաջակցեն մեզ՝ հովանավորելով գրքի 2-րդ հրատարակումը եւ մանկական տարբերակը: Եվ քանզի առաջին հրատարակումը փոքր տպաքանակով է, ուստի խորհուրդ կտային շտապել ձեռք բերել գիրքը, որի համար պետք է զանգահարել Համլիկ Համբարյանին եւ Գագիկ Դումանյանին. հեռախոս՝ (374)-2-276031, ֆաքս՝ (374)-2-151048:

ԱՆԱՀԻՏ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
ՀՀ պետական կենտրոնական արխիվի աշխատակից

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Ռուսական S-300 հրթիռները Կիպրոսի հունական հատվածում տեղաբաշխելու առնչությամբ առաջացած ճգնաժամը դեռեւս մնում է։ Ինչպես հաղորդում է թուրքական հեռուստատեսությունը, լարվածությունը հաղթահարելու ուղղությամբ շրջանում գտն- ունենալ։ Միեւնույն ժամանակ ես պետք է նշեմ, որ ԱՄՆ-ը ձգտում է Հունաստանի հետ շարունակել իր լավագույն հարաբերությունները»։

Ինչպես նշում է թուրքական հեռուստատեսությունը, Կիպրոսում ռուսական հրթիռների տեղաբաշխման խնդիրը քննարկվել է նաեւ Եվրա- գահի Նիկոս Ռոլանդիսը Կիպրոսի ռազմականացումը բնութագրեց որպես «շատ վտանգավոր»։ Ռոլանդիսը հայտարարեց, որ տարածաշրջանի ամենահզոր երկիրը հանդիսացող Թուրքիայի հանդեպ, որին աջակցում են Իսրայելը եւ իսլամական լիգայի անդամ երկրները,

ԿԻՊՐՈՍԻ ԽՆԴԻՐ

Քերրի Քավանա. «Ճգնաժամը թուլացել է, բայց դեռեւս չի հաղթահարվել»

վող ԱՄՆ-ի արտգործնախարարության Հարավային Եվրոպայի հարցերով պատասխանատու Քերրի Քավանան հունվարի 15-ին ժամանեց Անկարա եւ հանդիպեց Թուրքիայի փոխարտգործնախարար Ինազ Բաթոյի հետ։ Հանդիպման ավարտից հետո, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, Քավանան ասաց. «Վերջին օրերի հանդիպումները Կիպրոսի ճգնաժամը հաղթահարելու առումով դրական նշանակություն ունեցան։ Բայց հիմնահարցը ամբողջությամբ դեռեւս չի հաղթահարվել։ Հայտնի է, որ ամերիկյան կառավարությունը Կիպրոսում ռուսական հրթիռների տեղաբաշխման հարցում արտահայտել է իր բացասական վերաբերմունքը։ Մենք հույսով ենք, որ այդ հրթիռները կղզում չեն տեղաբաշխվի։ Հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են նաեւ Կիպրոսի վրայով օդային թռիչքները սառեցնելու հետ կապված խնդիրները»։ Քավանան հայտարարեց, որ «Թուրքիան իրեն պաշտպանելու իրավունք միշտ էլ ունի։ Բայց դա տարածաշրջանի համար վնասակար չպետք է լինի։ Չպետք է մոռանալ, որ Կիպրոսում ռազմական ուժերի կուտակումը կղզում խաղաղության պահպանման ու անվտանգության ապահովման առումով դրական որեւէ ազդեցություն չի կարող

Քերրի Քավանա

խորհրդի նախարարների կոմիտեի նիստում։ Ստրասբուրգում տեղի ունեցած վերջին նիստում Գերմանիայի եւ Անգլիայի ներկայացուցիչները, հեռուստատեսության վկայությամբ, «խստորեն դատապարտել են Կիպրոսի ռազմականացման եւ ռուսական S-300 հրթիռներ գնելու գործողությունները»։

Այնուհետեւ հեռուստատեսությունը նշում է, որ Կիպրոսում ռուսական հրթիռներ տեղաբաշխելու հարցի վերաբերյալ բացասական արձագանքներ են լսվում նաեւ բուն Կիպրոսում եւ Հունաստանում։ Հունաստանի նախկին արտգործնախարար, լիբերալ կուսակցության նախա-

նման վերաբերմունքը հղի է վտանգավոր հետեւանքներով։

Քերրի Քավանայի հանդիպումները Անկարայում շարունակվեցին նաեւ հաջորդ օրը՝ հունվարի 16-ին։ Նույն օրը, ամփոփիչ ասուլիսում Քավանան գոհունակություն հայտնեց հանդիպումներից, խնդրի վերջնական լուծման համար կատարելով ԱՄՆ-ի եւ միջազգային հանրության դիվանագիտական քայլերը։

Ռազմական արդյունաբերության զարգացման առնչությամբ Անկարայում կազմակերպված մի խորհրդակցության ընթացքում, ազգային պաշտպանության նախարար Թուրհան Թայանը հարեւան երկրներին ուղղեց հետեւյալ կոչը. «Առաջիկայում մենք հարեւանների հետ անվտանգության ապահովման ուղղությամբ մեր մտահոգությունների փոխարեն ցանկանում ենք քննարկման առարկա դարձնել տնտեսական բնագավառում համագործակցելու խնդիրները։ Բայց թող յուրաքանչյուրին հայտնի լինի, որ որտեղից էլ վտանգը ներկայանա, ժամանակին կանխելու ու արժանի հակահարված տալու ուժն ու հնարավորությունը Թուրքիան ունի։ Հակառակ իր հզորությանը, Թուրքիան հանուն խաղաղության կշարունակի անդուլ ջանքեր գործադրել»։

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՐՔՕՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԵԱՀԿ-ը դիտորդներ ուղարկեց Չեչնիա

16 ՅՈՒՆՎԱՐ, RFI. Ռոյթեր գործակալությունը հայտնեց, որ ԵԱՀԿ-ն իր դիտորդներին կուղարկի հունվարի 27-ին Չեչնիայում տեղի ունենալիք ընտրություններին։ Առաքելությունը կղեկավարի Թիմ Գուլդեմանը, որն այսօր ելույթ ունեցավ ԵԱՀԿ-ի մշտական խորհրդի առջեւ։

Թալիբները նորից գրավեցին Բահրամն ու Չարիքարը

16 ՅՈՒՆՎԱՐ, DW, RL. Աֆղանական թալիբներն այսօր գրավեցին Բահրամ ռազմաօդային հենակետը եւ Փարվանա գավառի վարչական կենտրոն Չարիքար քաղաքը, որը Քաբուլից շուրջ 50 կմ հյուսիս է գտնվում։ Ռազմավարական նշանակություն ունեցող Բահրամ հենակետի գրոհը սկսվեց լուսաբացին, եւ 2 ժամ հետո թալիբները կոտրեցին գեներալներ Դոստումի ու կառավարական զորքերի հրամանատար Շահմասուդի միացյալ զորքերի դիմադրությունը։ Երկու կողմերն էլ ծանր կորուստներ կրեցին։ Արեւմտյան լրագրողների հաղորդագրությունների համաձայն, Չարիքարի բնակչությունը փախուստի դիմեց։ Թալիբների տեղեկատվության եւ մշակույթի նախարար մոլլա Ամիրխան Մութաղին լրագրողներին ասաց, թե «Թալիբանի» հրամանատարները քննարկում են Աֆղանստանի հյուսիսային շրջանների ուղղությամբ գրոհը շարունակելու հարցը։

Ուզբեկստանը կողմ է ՆԱՏՕ-ի ընդլայնմանը

ՊՐԱՀԱ, 17 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Ուզբեկստանի նախագահ Իսլամ Քարիմովը հունվարի 15-ին՝ Չեխիա իր այցելության ընթացքում հայտարարեց, թե իր կառավարությունը դեմ է ՆԱՏՕ-ի՝ դեպի արեւելք ընդարձակմանն ընդդիմանալու Ռուսաստանի փորձերին, եւ շեշտեց, թե ոչ մի պետություն չպետք է արգելք հանդիսանա որեւէ կազմակերպության միանալու այլ երկրի կամքին։ Նա այս հայտարարությունը կատարեց Չեխիայի վարչապետ Վացլավ Քլաուսի հետ հանդիպում ունենալուց հետո եւ շեշտեց, թե Ուզբեկստանը նեցուկ կկանգնի ՆԱՏՕ-ին միանալու Չեխիայի աշխատանքներին։

Ապագա պատերազմում կհաղթի նա, ով ավելի շատ տեղեկատվություն ունի

ՍԻՆԳԱՊՈՒՐ, 17 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Մի շտապեք ձեռք բերել տանկեր, նավեր։ Ապագա պատերազմում հաղթանակ կտանի ոչ թե նա, ով մեծ ռազմանավատորմիղներ ունի։ Հաղթանակը կնվաճի նա, ով ավելի շատ տեղեկատվություն ունի ժամանակի իրական ռեժիմում, ինչը բավական է կրակային հզորությամբ ծանր մարտական տեխնիկան ջախջախելու համար։ Այս կարծիքին է ամերիկացի պաշտոնաթող ծովակալ Ուիլյամ Օուենսը։ Հենց վերջերս նա երկրորդ դեմքն էր ԱՄՆ-ի զինվորական հրամանատարության մեջ՝ գրավելով շտաբների պետերի կոմիտեի փոխնախագահի պաշտոնը։ Ուիլյամ Օուենսը նշել է, որ Միացյալ Նահանգները «մոտ ապագայում ի վիճակի կլինեն ժամանակի իրական ռեժիմում վերահսկելու Հյուսիսային Կորեայի կամ Իրաքի չափ տարածություն զբաղեցնող մարտադաշտ»։

Բելգիան եւ Հոլանդիան որոշեցին սառեցնել Թուրքիային հրթիռներ վաճառելու ծրագիրը

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 17 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ. Բելգիայի պաշտպանության նախարարության բանբերը հունվարի 15-ին հաղորդեց, թե Բրյուսելի իշխանությունները որոշել են սառեցնել Թուրքիային «Հոք» տիպի հակաօդային հրթիռներ վաճառելու ծրագիրը, Կիպրոսի տագնապի պատճառով շրջանում ստեղծված անկայուն վիճակի կապակցությամբ։

Բանբերը ավելացրեց, թե Հոլանդիան եւս որոշել է դադարեցնել Թուրքիայի համար հրթիռները գնելու պարտականությունը ստանձնած ֆրանսիական «Թոմսոն Սէ. Էս. Էֆ.» ընկերության հետ բանակցությունները։ Ավելին, Հոլանդիայի պաշտպանության նախարարությունը շեշտեց, թե երբեք հետաքրքրված չի եղել բանակի ավելորդ հրթիռները Թուրքիային վաճառելու ծրագրով։

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Հակասական կերպարներ. Նորմա Մեյջոր եւ Չերրի Բութ

Նրանք շատ տարբեր են։ Այդքան կարող են տարբերվել միայն կին քաղաքական գործիչները։ Նորման՝ Ջոն Մեյջորի կինը, ասեղնագործություն է դասավանդում Բաքերտի տնայնագործական քոլեջում։ Երբ Մեյջորը ի սկզբանե իշխանության ձգտելով կառավարության գլուխ եկավ, ապա Նորման պահպանեց իրեն հատուկ համեստությունը եւ զգուշացավ փառքից դուրս չգալով սեփական տան նեղ շրջանակներից։ «Ազատ ժամանակ ես զվարճանում եմ խաղատներում», ասել էր նա 1992-ին։ Նույնը չի կարելի ասել Մեյջորի լեյբորիստ ընդդիմադիր Թոնի Բլերի տիկնոջ՝ Չերրի Բութի մասին։ Չերրին ընտրախավ մտավ Լոնդոնի էկոնոմիկայի դպրոցում իրավաբանի կոչում ստանալով՝ առաջին կարգի գերազանցության դիպլոմն էլ գումարած։ Քաղաքական կյանքում նա հաջողությունների էր ձգտում լեյբորիստական կուսակցության շարքերում։ Լինելով իր սերնդի լավագույն իրավաբաններից, Չերրին շուտով ստացավ անգլիական կառավարության հատուկ փաստաբանի պաշտոն՝ տարեկան 200000 ֆունտ ստեռլինգ աշխատավարձով՝ չորս անգամ շատ, քան ամուսինն էր ստանում լեյբորիստական կուսակցության ղեկավարի պաշտոնում։

Այժմ քաղաքականությունը միեւնույն «կարպան է նետել» Նորմա Մեյջորին եւ Չերրի Բութին։ Ինչպես հայտնի է, վարչապետ Մեյջորը ստիպված էր արտահերթ ընտրություններ նշանակել այս տարվա մայիսին։ Այս կապակցությամբ Բրիտանիայի քաղաքական ռազմագետները, ուսումնասիրելով 1992 եւ 96 թթ.-ի

Նորմա Մեյջոր

ԱՄՆ նախագահական ընտրություններում թեկնածուների կանանց հաճախ հակասական կերպարները, ընտրությունների շեմին վերլուծում են Նորմայի եւ Չերրիի դրական եւ բացասական կողմերը։ Օրինակ, պահպանողական կուսակցության ռազմագետների կարծիքով, Բոբ Դոուլի քարոզարշավի բարձրագույն կետը Էլիզաբեթ Դոուլի հմայիչ պահվածքն էր հանրապետականների ազգային դաշնագրության ժողովում։ 54-ամյա Նորմա Մեյջորը նման կեցվածքի ընդունակ չէ։ Նորման երբեք չի փայլել քաղաքական ելույթներով եւ դժվար էլ ապագայում «հրաշք» գործի։ «Դա ամերիկացիներին է հատուկ, ոչ թե մեզ», ասել է նա անցած սեպտեմբերին։ Սակայն մեկ ամիս անց, քարոզարշավի կազմակերպիչների հորդորով, նա զվարճանում էր ժողովրդի հետ շուրջերկրյա կամպանիայի ընթացքում։ Եվ ճիշտ էլ անում էր՝ բուլվարային թերթերը միանգամից կպցրեցին «Հիասքանչ Նորմա» պիտակը։

Երկու հասուն երեխաների մայրը երկու հետաքրքիր եւ հանրության կողմից գերազանց ընդունված գրքերի հեղինակ է։ Գրքերից մեկը Ջոան Սադերլենդի կենսագրությունն է (օպերան գրավել է Նորմային), մյուսը վարչապետների պաշտոնական նստավայր Չեքուերսի պատմությունն է։

Նորմային մշտապես հուզել են երկրի վերնախավի հետ հարաբերությունները, մի «խոչընդոտ», որն էապես կարող է օգնել ընտրողների լայն շրջանում քվեներ շահելու։ Պատահական չէ, որ նրան բազմիցս ծաղրել են մեկանգամյա թեյապարկերը երկու անգամ օգտագործելու եւ ավելցուկ պանրի չորացած կտորտանքները սառնարանում պահելու համար։ Բացի այդ, նա խիստ վիրավորվել էր, երբ «ինչ-որ մեկն ասել էր, որ Դաունինգ-սթրիթ տանող ճանապարհը իրենք սկսել են ծառայողների կամ սպասուհու պաշտոնում»։

Չերրի Բութ

Այնուհանդերձ, երբ պահպանողականների քարոզարշավը ոգեշնչողները ողջունում են բրիտանական եւ ամերիկյան քաղաքական այրերի եւ նրանց տիկնանց համեմատական վերլուծությունները, ապա լեյբորիստները երկյուղում են դրանից։ Բլերի խորհրդականները հատկապես շահագրգռված են հավաքելու ավանդաբար պահպանողականների օգտին քվեարկող կանանց ձայները։ Իսկ որքա՞ն հզոր է պահպանողականներին աջակցող կանանց բլոկը։ Պատասխանը մեկն է՝ եթե կանանց չթույլատրվեր քվեարկել, լեյբորիստները կհաղթեին 1945-ից ի վեր բոլոր ընտրություններում։

Բութը հարցազրույցներ չի սիրում տալ, ուստի դժվար է իմանալ նրա կարծիքն այս ամենի մասին։ Սակայն վերջին ամիսների ներքոհիշյալ երկու հաջող իրադարձությունները հասարակության աչքում բավականին բարձրացրեցին նրա վարկը։

Լեյբորիստների Բլեքփուլյան համաժողովում նա այնպես քնքշորեն եւ սիրալիր դիմեց ամուսնուն, որ մի լրագրող նկատեց. «Չերրին նման է եղնիկի դողացող ծաղկի։ Նա սովորական չէ, նա չտեսնված կին է»։ Երեք երեխաների մայր Չերրին շուտով կրկին հայտնվեց ուշադրության կենտրոնում, երբ անցյալ տարվա հոկտեմբերին «Պրիմա» կանանց հանդեսում գրեց. «Ես սիրում եմ շյուղերով հյուսել, սիրում եմ իմ եւ աղջկաս համար գործած ջեմպերները։ Ես եւ Կատրինը կհագնենք դրանք կրկին ու կրկին»։ Ասեղնագործություն, սա է, որ թերեւս կմիավորի Չերրիին եւ Նորմային ու խոսակցության շարժառիթ կդառնա։

«ՆՅՈՒԶՈՒԻՔ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ստորեւ ներկայացվող 2 տարբեր հեղինակների հոդվածներում թեեւ նույն անձի անունն ու գործն է քննվում, բայց «Ազգը» նպատակ չի հետապնդել որեւէ մեկին թիրախ սարքել։ Հեռուստատեսությունը տոնում է իր հոբելյանը. մենք շնորհավորելով նպատակ ունենք անդրադառնալ նրա խնդիրներին, բացթողումներին, խոսել առանձին հաղորդումների, հաղորդավարների, եթերի կուլտուրայի մասին։ Ուզում ենք նաեւ վիճակագրություն անցկացնել՝ դիտո՞ւմ են-չե՞ն դիտում, ինչո՞ւ։ «Ազգի» նախորդ համարում հասցրել ենք արձանագրել ՀՀ մշակույթի նախարարի կարծիքը, այսուհետ ուրիշների կարծիքներն էլ անպայման կլինեն։ Ներկայացվող երկու հոդվածներից առաջինը տպագրվում է խմբագրական փոքր միջամտություններով։

«Մենք ու մենք», իսկապես ոչ «Դուք ու դուք»

Արտեմ Սարգսյանը հեռուստատեսությամբ հետաքրքիր եւ իմաստալից ծրագիր էր վարում՝ «Մեր լեզուն, մեր խոսքը»։ Իմ խորը համոզմամբ, այդ ծրագրի անհրաժեշտությունը հիմնավորված էր մեր լեզվի իմացության բնական պահանջներով, որն էլ հաղորդաշարը դարձնում էր կենսունակ ու հրատապ։ Հեղինակի բերած օրինակները եւ բացատրությունները դիպուկ, համոզիչ ու հոգեհարազատ էին գրական լեզվից հեռու կանգնած եւ բարբառներով խոսող հասարակ մարդկանց համար։ Ինքը՝ հեղինակը, ներքին անկաշկանդվածությամբ եւ ակնհայտ նվիրումով էր վարում հաղորդումը, վստահորեն տիրապետելով խնդրո առարկայի մանրամասնություններին։ Արտեմ Սարգսյանը համակրելի էր այդ հաղորդաշարի մեջ, որովհետեւ մեզ ճշմարտություն էր դասավանդում։ Բայց ժամանակները կարծես փոխվեցին, երեւույթները թեկուզ ժամանակավորապես, բայց եւ այնպես վերարժեքավորվեցին, ավելի շուտ մուտացիայի ենթարկվեցին, ստացվեց այնպես, որ ճշմարտության եւ ազգային մտածողության պոչը բռնած երկար չես գնա, կիսաքաղց կմնաս կամ նույնիսկ հալածանքների [illegible] հասկացավ նաեւ Արտեմ Սարգսյանն ու սկսեց իր նավակը թիավարել «հոսանքի» ուղղությամբ։ Այս երեւույթին նա նաեւ զգաց, որ ոչ լեզու է մնացել եւ ոչ էլ խոսք, եւ երեւի հիմա դրանց անհրաժեշտությունը չկա էլ։ Պատկառելի տարիքի մտավորական այդ մարդը այսօր մեզ է ներկայանում միանգամայն այլ որակով եւ անհասկանալի նպատակով։ Ի՞նչ է ուզում։ Ի՞նչ է հրամցնում նա իր նոր «Մենք ու մենք» ծրագրով, եւ ո՞րն է դրա անհրաժեշտությունը։ Մի՞թե բավական չէին համարյա նույն սցենարով կառուցված եւ գրեթե նույն սյուժեները ունեցող «Օրենք եւ իշխանություն», «Դեմ առ դեմ», «Կարծիք», «Ժամանակաչափ» հեռուստատեսային զրույց ու բուքակային ծրագրերը, որոնց ավելացավ եւս մեկը։ Հեռուստածրագրերը ավելանում են, լսարանը փոքրանում, ծրագրերը ավելանում են, իսկ գործունեությունն ավելի ու ավելի է խտանում եւ համատարած դառնում։ Թեպետ պարոն Սարգսյանի ղեկմամբ նա իր «հերոսների» հետ հանդիպումներում քաղաքական հարցեր չի շոշափում, բայց միայն զրուցակիցների ով եւ ինչ լինելն արդեն ամեն ինչ ասում է։ Իսկ նրա զրուցակիցները հիմնականում նախարարներ, խորհրդականներ, պատգամավորներ, մի խոսքով՝ զանազան աստիճանի չինովնիկներ են, որոնց լսելուց մեր հասարակությունը մինչեւ կոկորդը կուշտ է։ Իհարկե, Արտեմը մեկ-մեկ էլ անակնկալ կարող է մատուցել մեզ, եթեր դուրս գալով նկարչի, գրողի կամ, բացառված չէ, նաեւ գիտնականի հետ։ Սակայն նրանք իր ծրագրի տիրույթներում ընդամենը շղարշի դերում են։ Բայց նա շատ հստակ գիտի, թե որ գիտնականի, որ գրողի կամ նկարչի հետ չի կարելի եթեր դուրս գալ, ինչքան էլ նրանք ճանաչված ու հանճարեղ լինեն։ Օրինակ՝ բացառված է նրա ծրագրում Սիլվա Կապուտիկյանի, Պերճ Զեյթունցյանի, Սարգիս Մուրադյանի, Հենրիկ Հովհաննիսյանի, Ցիցիլիա Բրուտյանի եւ ուրիշների հետ եթեր դուրս գալը։ Էլ չենք խոսում ընդդիմադիր կեցվածք ունեցող շատ ու շատ ուրիշ մտավորականների մասին։ Ինչո՞ւ, որովհետեւ ծրագիրը կկորցներ իր նշանակությունը եւ նպատակը, կհակասեր իր խորագրին՝ «Մենք ու մենք»։ Հակառակ դեպքում այն հնարավոր կլիներ անվանել նաեւ «Մենք ու դուք», «Մենք ու նրանք» եւ այլն։ Բայց ոչ, դա չափազանց մեծ ճոխություն կլիներ մեր այսօրվա իրականության համար, որն իրեն թույլ տալ նա չի կարող։

Այլ բան է ռադիոհաղորդումների «Երեւան» ծրագիրը, որի մտահոգության դաշտը հենց ժողովուրդն է իր բազմաբնույթ ու անսպառ հոգսերով։

Համոզված եղեք, որ եթե այսօր ազատ ու անկաշկանդ երկխոսություն սկսվի իշխանության եւ ընդդիմության միջեւ հանուն մեր ժողովրդի միասնության, ապագայի եւ հզորության, ապա չզարմանաք, որ հենց հաջորդ օրը պրն Սարգսյանի զրուցակիցը հնարավոր է, որ դառնան Վազգեն Մանուկյանը, Սուրեն Զոլյանը, կամ ակադեմիկոսներ Ռաֆայել Ղազարյանը եւ Լենսեր Ա[illegible]։ Եւ այդ ժամանակ «Մենք ու մենքը» իրոք պարտադրված կընդարձակի իր գաղափարաճանաչողական շրջանակները, ուստի նաեւ՝ տեսալսարանը։ Իսկ առայժմ նրա զրուցակիցներն են լինելու Արմեն Սմբատյանը, Վահագն Խաչատրյանը, Վիգեն Խաչատրյանը եւ ուրիշներ, որոնք հայտնվելով եթերում, անմիջապես սկսում են իրենց ուսուցողական եւ բարոյախոսական դասերը տալ մեր «տգետ ու մեծերին չհարգող» ժողովրդին։ Ախր ինչպես ըմբռնենք մենք խեղճ ու կրակ մահկանացուներս, ժամանակից առաջ ընկած այդ «հանճարներին», որոնց շլացուցիչ «լույսը» կուրացրեց, իսկ աղմուկը խլացրեց մեզ, որոնց ձեռքին քլունգն ու ուրագն է, կերտում՝ ջունգլիների կանոնագիրը եւ որոնց քարոզիչը նաեւ Արտեմ Սարգսյանը դարձավ։ Մի ակնհայտ հանգամանք եւս. եթե այդ հաղորդումը վարեր մի երիտասարդ աղջիկ կամ տղա, ապա համոզված եղեք, որ ավելի բնական կլիներ։ Չէ՞ որ մեր ժողովուրդը մարդկանց արարմունքի եւ տարիքի հարաբերությանը բավականին խիստ է մոտենում։ Պարոն Սարգսյանը, չխնայելով ոչ իր տարիքը եւ ոչ էլ իր կոչումը, ճարպիկ շարժումներով ճգնում է մի առանձին հնչեղություն հաղորդել այդ շինծու ու կեղծ, անգաղափար, հեռուստադիտողին ոչինչ չասող շոուին։ Կցանկանայի հարցնել պրն Սարգսյանին, արդյոք նա գիտի, որ մտավորականը այն մարդն է, ով ապրում է իր ժողովրդի ցավերով ու հոգսերով։ Իսկ ինքը՝ Արտեմ Սարգսյանը իր այդ ծրագրով քանի տոկոսով է հիմնվում մեր ժողովրդի ցավերի ու հոգսերի վրա։

Նայելով «Մենք ու մենք» ծրագիրը, ամեն անգամ համոզվում եմ, որ շատ ճիշտ է ընտրված նրա խորագիրը եւ ակամա մտածում՝ իսկապես ոչ «Դուք ու դուք»։

ՎՅԱՉԵՍԼԱՎ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Էկրանին զգացվում է հին հաղորդումների պակասը

Ինչպես հայտնի է, վերջերս Հայաստանի հեռուստատեսությունը նշեց իր քառասնամյա հոբելյանը։ Անցած չորս տասնամյակում հեռուստատեսությունը եղել է զանգվածային լրատվության անզուգական միջոց եւ հաճելի ժամանցի յուրօրինակ ակումբ, արժանի ավանդ է ներդրել հայ մշակույթի զարգացման ու մեր ժողովրդի ազգային արժանապատվությունը բարձր պահելու գործում։

Այդ ժամանակահատվածում, անշուշտ, կազմակերպվել են եւ պատշաճ մակարդակով հաղորդումներ եւ հարաբերաբար թույլ հաղորդումներ։ Շատ շատերի նման, ոչ վաղ անցյալի հաղորդումներից ես նախընտրում էի հեռուստաթատրոնի ներկայացումները, երաժշտական հաղորդումների խմբագրության պատրաստած պատվերով համերգը, արձակագիր Արտաշես Քալանթարյանի «Իմ տունը քո տունն է», իրավաբան Խաչատուր Սիմոնյանի «Իրավաբանական խորհրդատվություն», երաժշտագետ Քնարիկ Փիլոսյանի «Հայ երգի ակումբ» մշտական հաղորդումները, որոնցից մի քանիսը ինչ-ինչ պատճառներով խոպան վերացել են, իսկ մնացածը հեռարձակվում է առիթից առիթ։ Առանձնակի սիրով ու երախտագիտությամբ եմ հիշում բանասիրական գիտությունների դոկտոր Արտեմ Սարգսյանի պատրաստած ու վարած «Մեր լեզուն, մեր խոսքը» հաղորդումը։ Ամեն կիրակի, ինչպես Հայաստանի տարբեր անկյուններում, այնպես էլ մեր ընտանիքում անհամբեր սպասում էինք պարոն Սարգսյանի խոսքին։ Խոսք, որը շատ բան տվեց իր մայրենին անաղարտ պահել ձգտող հեռուստադիտողին։

Օգտվելով ժողովրդավարության ընձեռած հնարավորություններից, այսօր Հայաստանում ոչ պետական հրատարակչությունները լույս են ընծայում պատկառելի թվով նորանոր թերթեր ու ամսագրեր, գրքեր ու գրքույկներ, տարաբնույթ գովազդներ, որոնց զգալի մասը, դժբախտաբար, լի է լեզվական ու ոճական կոպիտ սխալներով։ Հիշյալ մտահոգիչ իրավիճակը, մյուս կողմից ժամանակակից հայերենի այլեւայլ խնդիրներն արծարծող հեռուստահաղորդումների պակասը զգացնել են տալիս «Մեր լեզուն, մեր խոսքը» հաղորդաշարը վերսկսելու անհրաժեշտությունը։

Հուսով եմ, որ այս հարցը չի վրիպի Հայաստանի պետական հեռուստատեսության ղեկավարության ուշադրությունից, եւ մոտ ապագայում դարձյալ հատուկ ժամ կտրամադրվի մեր մայրենի լեզվին ու խոսքին։ Իհարկե, ցանկալի է, որ այդ հաղորդումները շարունակի Արտեմ Սարգսյանը, սակայն նրա զբաղվածության պարագայում (ներկայումս նա վարում է «Մենք ու մենք» հաղորդումը), իմ կարծիքով, նպատակահարմար կլինի Աճառյանի լեզվի ինստիտուտից կամ Երեւանի պետական համալսարանի հայոց լեզվի ամբիոնից հրավիրել մեկ կամ երկու փորձառու լեզվաբանի։ Ըստ իս, հաղորդումներն առավել հետաքրքիր ու բովանդակալից կլինեն, եթե համապատասխան խմբագրությունը մշտապես համագործակցի Հանրապետության լեզվի պետական տեսչության հետ։

ՍԵԴՐԱԿ ՆԱԻՐՅԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ

Վախճանվել է անվանի գեղանկարիչ Քնարիկ Վարդանյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Երեւանում, 83 տարեկան հասակում վախճանվեց հայկական կերպարվեստի ավագ սերունդը ներկայացնող վաստակավոր նկարիչ Քնարիկ Վարդանյանը։ Նկարչուհու արվեստի հիմքերն ամրապնդվել են Ալեքսանդր Թամանյանի արվեստանոցում աշխատելու եւ Մոսկվայում ակադեմիկոս Բորիս Յոհանսոնին աշակերտելու տարիներին։ Քնարիկ Վարդանյանը մի շարք անհատական ցուցահանդեսներ է կազմակերպել Հայաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս, նրա արվեստը բարձր են գնահատել Գաբրիել Գյուրջյանը, Սերգեյ Գերասիմովը, Հովհաննես Զարդարյանը եւ ուրիշներ։ Ստեղծագործական գործունեությանը զուգընթաց նա զբաղվել է նաեւ արվեստագիտությամբ։

Ընդունելության ժամանակ կավելանա ռուսերենը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ։ Հանրապետության պետական բուհերում հերթական ընդունելության ժամանակ առարկայական քննությունների էական փոփոխություններ չեն նախատեսվում։ Համաձայն ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարար Ա. Պետրոսյանի, միայն Երեւանի պետական համալսարանի ժուռնալիստիկայի եւ միջազգային հարաբերությունների բաժիններում ավելացել են ռուսաց լեզվի քննությունները։ Ընդ որում, եթե ժուռնալիստիկայի բաժնում այն կլինի երկրորդ ընտրովի օտար լեզուն, ապա միջազգային հարաբերությունների բաժնում կլինի պարտադիր։ Ըստ տեղեկատվության, այս տարի եւս կպահպանվի կենտրոնացված ընդունելության համակարգը, սակայն կլինեն որոշ փոփոխություններ։

Քըրք Քըրքորյանի հոբելյանը կնշվի նաեւ հայ երաժիշտների համերգով

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Այս տարի լրանում է ամերիկահայ հայտնի մեծահարուստ, ազգային բարերար Քըրք Քըրքորյանի ծննդյան 80-ամյակը, որը վերջին շրջանում իր ջանքերի մի մասն ուղղում է դեպի մայր հայրենիք ու մայր եկեղեցի։ Հոբելյանի կապակցությամբ ծրագրվում է հայկական երգ-երաժշտության մի ընտրանի ներկայացնել Լաս Վեգասում, որտեղ ապրում եւ աշխատում է մեր հայրենակիցը։

Հայպետֆիլհարմոնիայում Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին, որ արդեն բանակցություններ են վարվում այդ ուղղությամբ, որից հետո կճշտվեն համերգի ժամկետը, ծրագիրը, մասնակիցների կազմը եւ ուղեւորության հետ կապված այլ մանրամասներ։

Հակոբ Ղազանչյանը նշանակվեց ՊՀԹ-ի գեղարվեստական ղեկավար

Հակոբ Ղազանչյանը ՀՀ մշակույթի նախարարության կոլեգիայի որոշմամբ նշանակվել է Պատանի հանդիսատեսի թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար։ 50 անդամ ունեցող կոլեգիան կազմված է թատրոնի, կինոյի, նկարչության, գրականության, գրադարանային գործի, սպորտի վաստակ ունեցող գործիչներից, տեղեկացրեց ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանը։ Նա հունվարի 15-ին տված իր մամուլի ասուլիսում խոսեց թատրոններում այդ հաստիքը վերականգնելու մասին, ինչպես նաեւ խոսացավ երիտասարդներին հնարավորություն տալ աշխատելու։ «ՊՀԹ մի խումբ դերասաններ ինձ դիմեցին, ներկայացնելով, որ իրենց թատրոնում վիճակն անհանդուրժելի է, շատերը հեռացել են», ասաց նախարարը հեռախոսով եւ ավելացրեց, որ Մարինա Յավրումյանն աշխատանքից ազատված չէ։ Նա կաշխատի իբրեւ տնօրեն, իսկ թատրոնի գեղարվեստական ղեկավարի պարտականությունը կկատարի Հակոբ Ղազանչյանը։ «Այս նշանակման համար ճիշտ է, դեր է խաղացել տարբեր մարդկանց դրական կարծիքը բեմադրիչի մասին, իսկ նրա հետ մեր զրույցն էլ ինձ հուշեց, որ այսօրվա մտածելակերպ ունեցող երիտասարդին կարելի է վստահել։ Գործը ցույց կտա»։

Ավելացնենք, որ Հակոբ Ղազանչյանը նախկինում ղեկավարել է Կապանի, այնուհետեւ Գյումրիի թատրոնները։

Ա. Հ.

Նվիրատվություններ երաժշտական գրականության գրադարանին

Ընթացիկ տարում նշվելու է մայրաքաղաքում գտնվող երաժշտական գրականության հանրապետական գրադարանի 30-ամյակը։ Այն թեեւ գործել է շենքային անբարենպաստ պայմաններում, բայց ունեցել է հարուստ գրքային ֆոնդ՝ եւ սպասարկել հազարավոր ընթերցողների։

Բոլորին հայտնի պատճառներով, վերջին տարիներին գրականության մուտքը գրադարան նվազել է։ Դրությունը փրկելու նպատակով տնօրինությունը դիմել է հանրապետության նշանավոր կոմպոզիտորներին՝ ընծայագրերով երաժշտական ստեղծագործությունների հավաքածու ստեղծելու եւ ապագա սերունդներին փոխանցելու համար։ Այդ կոչին առաջինը արձագանքել է կոմպոզիտոր Ղազարոս Սարյանը, որն իր «Երեք մանրանվագները» նվիրել է գրադարանին։ Օրերս իր «Դաշնամուրային ստեղծագործություններ», «Նաիրյան զանգակներ», ինչպես նաեւ Հարո Ստեփանյանի, Գեղունի Չթչյանի, Գայանե Չեբոտարյանի երաժշտական երկերը գրադարանին է նվիրել Արեգ Լուսինյանը։

Իր անձնական ունեցվածքից գրադարանին է հանձնել երեւանցի բնակիչ Ավետիս Մուրադյանը։ Դրանցից են, Զ. Վերդի՝ «Տրավիատա», Ալ. Սպենդիարյան՝ «Ռոմանսներ եւ երգեր», Չայկովսկի՝ «Քնած գեղեցկուհի» գրքերը, Շերամի, Հայրիկ Ղազարյանի երգարանները եւ երաժշտության տեսությանը վերաբերող ուսումնասիրություններ ու դասագրքեր։

Ցանկալի է, որ շուտ լուծվի գրադարանին շենք հատկացնելու հարցը, որպեսզի գրականության պահպանման եւ սպասարկման գործը ընթանա նորմալ պայմաններում։

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Էտիեն Բակրո. «Զարմացած եմ շախմատի նկատմամբ հայերի մոլեռանդությամբ»

Պատանի շախմատիստը երեւանյան օլիմպիադայից իր տպավորություններն է ներկայացնում շախմատային հանդեսին

«Եուրոպ էշեք»-ը Ֆրանսիայի լավագույն շախմատային միջազգային ամսագիրն է: Նոյեմբերի համարն ամբողջությամբ նվիրված էր Երեւանում կայացած շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադային: 8-9-րդ էջերում զետեղված է Լեւոն Արոնյանի գլխավոր մրցակից, 13-ամյա Էտիեն Բակրոյի հարցազրույցը: Պատանի ֆրանսիացին օլիմպիադայում ստացավ գրոսմայստերական առաջին բալը: Նրա մարզիչն է խորհրդային շախմատի դպրոցի հայտնի տեսաբան, հրեա Դոյֆանը:

Աշխարհի լավագույն պատանի շախմատիստներից մեկը՝ Բակրոն, այսպես է ներկայացնում իր կյանքի անդրանիկ օլիմպիադան. «Թեեւ բավականին ազատ ժամանակ չեմ ունեցել ծանոթանալու համար Երեւանին, սակայն քաղաքն ինձ շատ դուր եկավ: Շփվելով բնակչության հետ, հաճելիորեն զարմացա հայերի մոլեռանդությամբ շախմատի նկատմամբ...

Փողոցում հաճախ էի հանդիպում շախմատի տախտակի առջեւ նստող զույգերի: Եղել եմ Հունգարիայում, Սլովակիայում, արեւելյան տարբեր երկրներում, բոլոր ոչ մի տեղ չեմ տեսել նման նվիրվածություն աշխարհի հնագույն խաղերից մեկին:

Առաջին անգամ էի այցելում նախկին Խորհրդային Միության տարածք: Այս երկրի նախկին հանրապետություններից մեկից հիանալի տպավորություն ստացա»:

Հիշեցնենք, որ աշխարհի նախկին չեմպիոն Վասիլի Սմիսլովը, վերջերս Ալբերտ քաղաքում կայացած մրցամարտում, ստիպված էր կանգնեցնել ժամացույցի սլաքը ի նշան պարտության Էտիեն Բակրոյից: Իր զարմանքն հայտնելով ֆրանսիական շախմատի բարձրացող աստղի վերաբերյալ, Սմիսլովը մտադիր էր հանդիպել... երեխայի, սակայն հանդիպել էր փոքրառու գրոսմայստերի:

ՀԱՄՈ ՄՈՍԻԿՈՖՅԱՆ,
Բեյրութ

13-ամյա Բակրոն եւ 86-ամյա Միգուել Նայդորֆը Երեւանում

ՇՎԵԴԻԱ

Հայ մարզիկները կմասնակցեն Եվրոպայի օլիմպիական օրերին

Սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից հայտնում են, որ փետրվարի 7-13-ը Շվեդիայի Սանդսվալլ քաղաքում կայանալիք Եվրոպայի երիտասարդական ձմեռային օլիմպիական օրերին կմասնակցեն նաեւ հայ մարզիկները: Ստուգատեսում ընդգրկված 7 մարզաձեւերից (չմշկավազք, շորթ տրեկ, գեղասահք, բիատլոն, լեռնադահուկային սպորտ, դահուկավազք եւ տափօղակով հոկեյ) մեր հանրապետության պատվիրակները կմասնակցեն երկուսին: Գեղասահորդների պայքարի ոլորտը կընդգրկվեն մենասահորդներ Մերինե Թադեւոսյանը եւ Էդգար Գրիգորյանը: Վերջինս, ի դեպ, կլինի Հայաստանի պատվիրակության դրոշակակիրը: Հայ գեղասահորդների մարզիչն է Վրեժ Մավյանը: Լեռնադահուկորդների պայքարին կմասնակցեն ծաղկաձորցիներ Էդգար Սողոմոնյանը, Արմեն Սահակյանը եւ Վիգեն Հարությունյանը: Մարզիչն է Դավիթ Հարությունյանը: Հայաստանի պատվիրակության ղեկավարն է ՀԱՕԿ-ի նախագահի տեղակալ Միհրան Սողոմոնյանը: Ավելացնենք, որ օրերն անցկացվում են ՄՕԿ-ի հովանավորությամբ: Բացման հանդիսավոր արարողությանը մասնակցելու է միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ, մարկիզ Խուան Անտոնիո Սամարանչը: Նման միջոցառում անցկացնելու նպատակն է խրախուսել երիտասարդ մարզիկներին եւ նպաստել երիտասարդական սպորտի զարգացմանն ու օլիմպիական գաղափարների տարածմանը: Օլիմպիական օրերը նախապատրաստական փուլ են 1998 թ. Նագանոյում (Ճապոնիա) կայանալիք ձմեռային օլիմպիական խաղերից առաջ:

Թուրք ծանրորդը հերքում է

Ծանրամարտի օլիմպիական եռակի չեմպիոն Նաիմ Սուլեյմանօղլուն, արձագանքելով մեծ սպորտը թողնելու վերաբերյալ մամուլում հայտնված լուրերին, նշել է, որ վերջնական որոշում դեռ չի ընդունել: Անատոլիական գործակալությանը տված հարցազրույցում ռեկորդակիր մարզիկն ասել է, որ եթե նույնիսկ թողի սպորտը, ապա միայն «մեծ հաջողության դեպքում»: Իսկ դա կողմնակիորեն ապացուցում է, որ Սուլեյմանօղլուն այս տարի էլ մտադիր է խոշորագույն մրցաշարերի մրցահարթակ դուրս գալ: Նշենք նաեւ, որ թուրք ծանրորդն արդեն երկու անգամ հայտարարել է իր գնալու մասին՝ հիմնավորելով որոշումը վնասվածքներով եւ հոգնածությամբ:

Շախմատը դպրոցական առարկա

Հնարավոր է այս տարի շախմատը դառնա Ադրբեջանի դպրոցական ծրագրի պարտադիր առարկաներից մեկը: Ճիշտ է, ոչ ամենուր եւ փորձի կարգով: Շախմատը միջնակարգ դպրոցո՞ւմ: Իսկ ինչո՞ւ ոչ: Այս գաղափարը պաշտպանել է նաեւ երկրի նախագահ Հեյդար Ալիեւը, վերջերս Բաքվում ընդունելով ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոն, գրոսմայստեր Անատոլի Կարպովին: Նախագծի իրականացումը հնարավորություն կտա կոմպյուտերիզացնել աճող սերնդի ուսուցման պրոցեսը, կբարձրացնի աշակերտների մտավոր մակարդակը: Ադրբեջանում կստեղծվի ամուր հիմք շախմատային վարպետությունը բարձրացնելու համար: Անատոլի Կարպովը Բաքվում մասնակցեց «Նեֆթչի» սպորտընկերությանը կից դեռահասների շախմատային ակումբի բացմանը:

Նիգերիացին կժամանի Վրաստան

Նիգերիացի 23-ամյա ֆուտբոլիստ Բարի Սալամը կդառնա առաջին աֆրիկացին, որը հանդես կգա Վրաստանի ազգային առաջնությունում: Վրացական մամուլը նշում է, որ Բարի Սալամն այս տարվա փետրվարից հանդես կգա «Սամտրեդիա» ակումբում: Հարկավոր է նշել, որ մի շարք վրացական թիմեր եւս ցանկություն էին հայտնել ձեռք բերել 23-ամյա պաշտպանին: Սալամը նշել է, որ ինքը գոհ է ապագա թիմի հետ պայմանագրից: Կարեւոր է եւ այն, որ Սամտրեդիա քաղաքի կլիմայական պայմաններն ավելի բարենպաստ են, քան Խաշուրիում, որի ֆուտբոլային ակումբը եւս ուզում էր հրավիրել սեւամորթ ֆուտբոլիստին: Ասենք, որ այժմ վրացական առաջնությանը մասնակցում են սահմանափակ թվով արտասահմանցիներ, մինչդեռ 90-ականների սկզբում նրանց թիվը անհամեմատ մեծ էր: Միեւնույն ժամանակ, երկրի սահմաններից դուրս՝ Եվրոպայի եւ Ասիայի տարբեր երկրներում խաղում են մոտ 300 վրացի «լեգեոներներ»:

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Առաջատարներին նոր փորձություն է սպասում

Ընտրաշարը տեղափոխվել է արեւադարձեր

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Մինչ եվրոպական ընտրանիները արձակուրդում են, Հարավային Ամերիկայի եւ Աֆրիկայի հավաքականները թեժ պայքար են մղում 1998 թվին Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ուղեգրերի համար:

Օվկիանոսից այն կողմ կենտրոնականն էր Մոնտեվիդեոյում կայացած մրցամարտը, որտեղ ուժերն էին չափում երկու անհաջողակ առաջատարները՝ Ուրուգվայը եւ Արգենտինան: 70 հազար հանդիսականների ներկայությամբ, 0-0 հաշվով ավարտված հանդիպումը թույլ տվեց երկու թիմերին բաղձալի քառյակից դուրս մղել Էկվադորի հավաքականին: Մյուս տուրում Դանիել Պասարելայի սաներին եւս մեկ բեկումնային խաղ է սպասվում: Նրանք կրկին հյուրընկալվելիս կհանդիպեն մրցաշարի բացարձակ առաջատարների՝ կոլումբիացիների հետ:

Մյուս խաղերում գրանցվեցին հետեւյալ արդյունքները

Պերու-Չիլի՝ 2-1
Բոլիվիա-Էկվադոր՝ 2-0
Վենեսուելա-Պարագվայ՝ 0-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. ԿՈԼՈՒՄԲԻԱ	7	5	2	0	14-5	17
2. ՊԱՐԱԳՎԱՅ	7	4	2	1	8-3	14
3. ԱՐԳԵՆՏԻՆԱ	7	2	4	1	10-7	10
4. ՈՒՐՈՒԳՎԱՅ	7	3	1	3	6-6	10
5. Բոլիվիա	7	2	3	2	11-7	9
6. Էկվադոր	7	3	0	4	8-9	9
7. Պերու	7	2	3	2	8-9	9
8. Չիլի	7	2	2	3	10-11	8
9. Վենեսուելա	8	0	1	7	5-23	1

Աֆրիկայում Ֆրանսիայի հինգ ուղեգրերի համար պայքարող 20 հավաքականներից, միայն երկուսը՝ Գվինեան եւ Թունիսն են ընթանում առանց կորուստների:

Խումբ 1

Քենիա-Նիգերիա՝ 1-1
Բուրկինա Ֆասո-Գվինեա՝ 0-2

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գվինեա	2	2	0	0	5-1	6
2. Նիգերիա	2	1	1	0	3-1	4
3. Քենիա	2	0	1	1	2-4	1
4. Բու. Ֆասո	2	0	0	2	0-4	0

Խումբ 2

Թունիս-Եգիպտոս՝ 1-0
Նամիբիա-Լիբերիա՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Թունիս	2	2	0	0	2-0	6
2. Եգիպտոս	2	1	0	1	7-2	3
3. Լիբերիա	2	0	1	1	0-1	1
4. Նամիբիա	2	0	1	1	1-7	1

Խումբ 3

Զաիր-Կոնգո՝ 1-1
Զամբիա-ՀԱՀ՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Կոնգո	2	1	1	0	2-1	4
2. ՀԱՀ	2	1	1	0	1-0	4
3. Զաիր	2	0	1	1	1-2	1
4. Զամբիա	2	0	1	1	0-1	1

Խումբ 4

Զիմբաբվե-Տոգո՝ 3-0
Կամերուն-Անգոլա՝ 0-0

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Կամերուն	2	1	1	0	4-2	4
2. Անգոլա	2	1	1	0	2-1	4
3. Զիմբաբվե	2	1	0	1	4-2	3
4. Տոգո	2	0	0	2	2-7	0

Խումբ 5

Սիեռա Լեոնե-Գաբոն՝ 1-0
Գանա-Մարոկկո՝ 2-2

	Խ	Հ	Ո	Հ	Գ	Մ
1. Մարոկկո	2	1	1	0	6-2	4
2. Սիեռա Լեո.	2	1	0	1	1-4	3
3. Գանա	2	0	2	0	3-3	2
4. Գաբոն	2	0	1	1	1-2	1

Ուկրաինուհին հարբած էր, իսկ հա՞յը

Ամերիկյան գործակալությունների հաղորդման համաձայն, Բլումֆիլդում (Քոնեքթիքութ նահանգ) տեղի է ունեցել ավտովթար, որի պատճառն է գեղասահքի օլիմպիական չեմպիոնուհի Օքսանա Բայուլը: Նա հիվանդանոց է հասցվել սառցային շոուների մեկ այլ մասնակցի՝ 30-ամյա Արարատ Զաքարյանի հետ: Վերջինս ճանապարհատրանսպորտային պատահարի հետեւանքով կոտրել է մատը: Համեմատաբար թեթեւ վնասվածքի պատճառով նա շուտով լքել է բժշկական հաստատությունը: Իսկ, ահա, Օքսանա Բայուլի թիկունքին բժիշկները ստիպված էին մոտ 10 կար դնել: Բժիշկներից մեկի կարծիքով, Օքսանան երկար չի մնա հիվանդանոցում: Ի դեպ, մեկ ամիս անց ուկրաինուհի մարզուհին կդառնա 20 տարեկան:

Ոստիկանությունը պարզել է, որ Բայուլը մեքենան վարել է գտնվելով ոչ սթափ վիճակում: Ալկոհոլի պարունակությունը նրա արյան մեջ գերազանցել է թույլատրվող չափը: Ուկրաինուհուն այժմ մեկ այլ անհաջողություն է սպասվում (թեեւ անհամեմատ թեթեւ). համաձայն նահանգի օրենքների, նրան կարող են զրկել վարորդական իրավունքից:

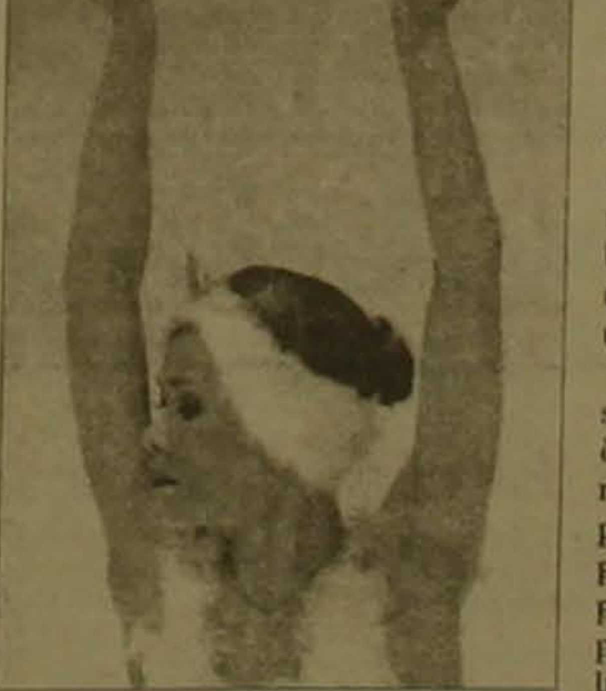

Առայժմ միայն «Բիլդն» է դատապարտել Կիրյակովին

Գերմանիայի «Կարլսրուե» ակումբում հաջող հանդես եկող Սերգեյ Կիրյակովն ընդհատել է մարզումը եւ հիվանդանոց տեղափոխվել ստամոքսում ծագած ուժեղ ցավերի պատճառով: Ինչպես ենթադրում են մասնագետները, այդ ցավերն առաջացել են գերմանական բուլվարային թերթերից մեկում՝ «Բիլդում» տպագրված բացահայտ սուտ տեղեկատվության առթիվ ռուսաստանցու ապրումների պատճառով:

«Բիլդը» մոտ 10 օր առաջ հայտնել էր, թե Կիրյակովը դատարանի կողմից արդեն դատապարտվել է 50 հազար մարկ տուգանքի եւ զրկվել վարորդական իրավունքից ավտոմեքենան ոչ սթափ վիճակում վարելու եւ դեպքի վայրից փախուստի դիմելու համար:

Ինչպես հայտնի է դարձել, ռուսաստանցի ֆուտբոլիստը գործի էությանն է ծանոթացրել իր փաստաբանին եւ իրեն իրավունք է վերապահել իրավաբանական քայլերի դիմել «Բիլդ» թերթի դեմ, որպեսզի արդարությունը հաղթանակի: «Այդ թերթի հաղորդագրությունը չի համապատասխանում իրականությանը եւ սահմանակից է կանխամտածված կեղտոտ բամբասանքին ռուսական «լեգեոներների» հասցեին: Մեր ակումբի ֆուտբոլիստը հասարակությանը ներկայացվել է որպես հարբեցող եւ դատապարտվել է դեռ մինչեւ դատը», այս առիթով զայրացած հայտարարել է «Կարլսրուեի» ավագ մարզիչ Վինֆրիդ Շեֆերը:

Ճանապարհային տհաճ միջադեպը իրոք տեղի է ունեցել, երբ անցյալ տարվա օգոստոսին Սերգեյ Կիրյակովն իր «Մերսեդեսով» վերադառնում էր տուն: Ճանապարհին՝ շրջադարձում ավտոմեքենան կորցրել է ղեկավարումը եւ վայր գցել ճանապարհային նշանը ու վնասել մայրուղու եզրային արգելափակոցը: Ֆուտբոլիստը մեկնել է դեպքի վայրից եւ այստեղ վերադարձել որոշ ժամանակ անց: Այստեղ նրան սպասում էին ոստիկանները: Ինչպես նշում է նրա ակումբի ղեկավարությունը, մինչեւ դատարանի որոշումը ոչ ոք չի կարող իրեն «դատապարտելու» իրավունք վերապահել, ինչպես դա արել է «Բիլդը»:

digitised by A.R.A.R.@

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Հանելուկային Լեբեդը հմայել է գերմանացիներին

Ըստ մի հարցախույզի՝ պաշտոնաթող գեներալը ամենավստահելի գործիչն է Ռուսաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՓԱՍՏ: Ոչ պաշտոնական այցով Գերմանիայում գտնվող ՌԴ անվտանգության խորհրդի նախկին քարտուղար, պաշտոնաթող գեներալ Ալեքսանդր Լեբեդը հմայել է գերմանացիներին, հաղորդում են գերմանական աղբյուրները: Ըստ նրանց, Լեբեդին արդեն հաջողվել է տալ 20 հարցազրույց եւ ունենալ 6 հանդիպում լրագրողների հետ 1000-1500 հոգիանոց լսարանի առջեւ: Ըստ գերմանացի պաշտոնյաների, նախկին գեներալի հմայքը նրա միամտության մեջ է: Սրանով հանդերձ, Լեբեդը խելական հանելուկ է գերմանացիների համար իր «դեռ է բարձրացնել վստահության մակարդակը, որն այժմ հասակի մակարդակին է», «ծիծաղում է նա, ով առաջինն է կրակում» կամ «ով ռիսկի չի դիմում, շամպայն չի խմում» կարգի աֆորիզմներով: Տեղեկացնենք նաեւ, որ ըստ Գերմանիայում աշխատող լրագրողների, Լեբեդը հայրենիքից դուրս հասավ նրան, ինչին չէր հասնում հայրենիքում՝ հայտնվեց հասարակության ուշադրության կենտրոնում:

Մյուս կողմից, հունվարի 16-ին հրապարակված մի հարցախույզի համաձայն, ռուս ժողովրդի մեծամասնությունը կորցրել է նախագահ Բորիս Ելցինի հանդեպ իր վստահությունը, իսկ Ելցինի ազգային անվտանգության հարցերով նախկին խորհրդական Ալեքսանդր Լեբեդը համարվում է ամենավստահելի քաղաքական գործիչը:

Ռուսաստանի Սոցիալական եւ ազգային հարցերի անկախ ինստիտուտի անցկացրած հարցախույզի համաձայն, ռուսների միայն 22.6 տոկոսը վստահություն ունի առողջական դժվարություններ դիմագրավող Ելցինի նկատմամբ, իսկ Լեբեդին վստահություն հայտնողների համեմատությունը 58.4 տոկոս է: Նրա ամենամոտ մրցակիցը Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովն է, որը վայելում է բնակչության 42.7 տոկոսի վստահությունը, իսկ Գրիգորի Յավլինսկու պարագայում, այդ համեմատությունը 34.9 տոկոս է:

Հինգերորդ տեղում է գտնվում կոմունիստների ղեկավար Գենադի Զյուգանովը՝ 29.9 տոկոսով:

Հարցախույզին մասնակցել են ավելի քան 2200 քաղաքացիներ:

■ ***Պայթյուն Մոսկվայի կենտրոնում:*** *Մոսկվայի կենտրոնում տեղի ունեցավ պայթյուն: Զոհվեց մի գործարար, նրա 2 թիկնապահները վիրավորվեցին: Պայթյունը տեղի ունեցավ մի շենքի մոտակայքում, որտեղ գտնվում են միլիցիայի բաժանմունքն ու գրասենյակները: Պայթուցիկ սարքն ըստ երեւույթին հեռակառավարվող էր: Գործարարի մոտ հայտնաբերվել են փաստաթղթեր՝ կապված Վլադիմիր Ժիրինովսկու հետ: Քննիչները դիտարկում են հանցագործ կազմակերպության կողմից արված պայթյունի վարկածը:*

BBC

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Կրոնասեր հրեաները ողբացին Հեբրոնի կորուստը

17 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC: Պաղեստինի ոստիկանությունը հսկողության տակ առավ Հեբրոնի մեծ մասը այն բանից հետո, երբ լուսաբացին, կարճատեւ արարողությունից հետո Իսրայելի բանակը

նրան փոխանցեց իր լիազորությունները: Դա վերջին խոշոր քաղաքն էր Արեւմտյան ափին, որը մնում էր Իսրայելի բանակի ձեռքին: Բանակը, սակայն, առայժմ դեռ շարունակելու է պաշտպանել հրեական բնակավայրերը քաղաքում: Երբ իսրայելական զորքերը հեռացան քաղաքից, այդ պահին սպասող պաղեստինցիները ռադիոկայմին բարձրացրին իրենց դրոշը եւ իրադարձությունը նշեցին հրավառությամբ: Պաղեստինի առաջնորդներից մեկը՝ Աշրաֆին, BBC-ին տված հարցազրույցում իշխանության փոխանցումն անվանեց դրական քայլ: Նա հայտարարեց սակայն, որ շատ ավելի կարեւոր է, որ Իսրայելի կառավարությունն այժմ շահագրգռված է առաջընթացով լինի: Իսրայելը Հեբրոնում իշխանության հանձնումը նշեց կարճ եւ չեզոք մի հայտարարությամբ այն մասին, թե զորքերի վերատեղակայման գործողությունն ավարտված է: Հեբրոնում կրոնասեր հրեաները սակայն աղոթելու համար հավաքվեցին բիբլիական նահապետների գերեզմանին եւ պատռեցին իրենց հագուստները՝ ողբալով տեղի համայնքի կորուստը: Բայց իրականում հրեական բնակավայրը մնաց անձեռնմխելի եւ գտնվում է իսրայելական բանակի պաշտպանության ներքո: Բնակավայրն այցելեցին պաշտպանության նախարար Յիցխակ Մորդեխայը եւ զինվորական հրամանատարության ներկայացուցիչները: Բնակավայրին մոտ գտնվող շուկայում իսրայելական զինվորների եւ պաղեստինցիների միջեւ տեղի ունեցած ընդհարումը շուտ դադարեցվեց:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է
իր առաջիկա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը

Անգլերենի երրորդ փուլ
Փետրվարի 3-ից մինչեւ մարտի 14-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 38.000 դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հունվարի 24-ը

Քարտուղարության հմտություններ
Փետրվարի 4-ից մինչեւ մարտի 14-ը
Երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 16:30-20:00
Վարձը 125 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հունվարի 24-ը

Անգլերենի չորրորդ փուլ
Մարտի 17-ից մինչեւ ապրիլի 25-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Գործարար առաջարկների գրագրություն
Մարտի 18-ից մինչեւ ապրիլի 24-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ մարտի 10-ը

Անգլերենի առաջին փուլ
Ապրիլի 28-ից մինչեւ հունիսի 6-ը
Երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

Զբոսաշրջություն
Ապրիլի 29-ից մինչեւ հունիսի 5-ը
Երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15
Վարձը 70 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ ապրիլի 21-ը

■ Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19ա սենյակում:
■ Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
■ Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բոլոր կազմակերպություններին եւ անհատներին, որոնք կիրառում են ԱրԹարումյան (ArTarumian) տառածեւերն առանց հեղինակի՝ Ռուբեն Հակոբյանի (Թարումյանի) թույլտվության, այսինքն՝ շրջանցելով Հայաստանի Հանրապետության Օրենքը հեղինակային իրավունքի եւ հարակից իրավունքների մասին, խնդրվում է մինչեւ 31. 01. 1997 դիմել հեղինակին 22-01-42 (բն.), կամ 52-23-64 (աշխ.) հեռախոսահամարներով, համապատասխան տառատեսակների օգտագործումն օրինականացնելու պայմանները քննարկելու համար:

Լոտոհոլ

վիճակախաղի 03 խաղարկության արդյունքները ըստ տարբերակների

1	2	3	4	5
33	8	6	6	18

«ԼՈՏՈՀՈԼԸ» ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՁԵԶ
Լենինգրադյան 48, սպորտլոտոյի կրպակներ, Հեռ. 39-11-23, 39-14-81

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ

առաջարկում է ձեզ 7, 14 եւ 21 օրվա շրջագայություն

ԲԵՅՐՈՒԹ

Կազմակերպում է այցելություններ Լիբանանի տեսարժան վայրերը եւ հաճելի ժամանց:

Ուղեգրի արժեքը 400 դոլարին համարժեք դրամ:
Դիմել «Էրեբունի» հյուրանոց, II մասնաշենք, 327 սենյակ:
Հեռ. 56-05-82

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ: 589167, 581351:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 497 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 17. 01. 1997 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@